

WESTNISKI

Letnik XVIII.

Celovec, petek, 2. avgust 1963

Štev. 31 (1106)

Prvi korak na poti miru

Prejšnji teden so predstavniki Amerike, Sovjetske zveze in Velike Britanije parafirali v Moskvi sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov. Gre za sporazum o ustavitvi teh poskusov v atmosferi, na zemlji in pod vodo, medtem ko poskusov pod zemljo ta sporazum ne zajema.

Jasno je, da s tem še ne bo ustavljena tekma v atomskem oboroževanju, ker bodo atomske države koncentrirale zdaj svoje raziskave na poskuse pod zemljo, čeprav bodo morda skušale prikazati, da gre za poskuse v okviru iskanja učinkovitega sistema ugotavljanja teh eksplozij. Torej: čeprav je sporazum velike važnosti, posebno s psihološkega vidika, ga ne smemo precenjevati, ker bodo potrebni še številni napori da bi dokončno odstranili nevarnost jedrskega spopada in dosigli dokončno pomirjenje. Sporazum čaka zdaj podpis treh zunanjih ministrov, ki se bodo v kratkem sestali v Moskvi.

Ce sporazuma ne smemo precenjevati, pa ga prav tako tudi ne smemo podcenjevati. Njegova velika važnost je v dejstvu, da je to prvi važnejši sporazum med glavnimi vele-silami po podpisu avstrijske državne pogodbe. Sporazum določa, da se mu lahko pridru-žijo vse ostale države sveta. Zlasti bi bilo važ-
no, da bi se mu pridružile tiste države, ki že imajo ali bi utegnile kmalu imeti jedrsko orožje. To sta predvsem Francija in Kitajska. Toda na žalost mečeta prav ti dve državi »črno senco« na vsesplošno zadovoljstvo, ki ga je izževal podpis sporazuma.

Kljub vsem pomanjkljivostim pomeni spo-razum važen korak v popuščanju napetosti in vsa miroljubna javnost ga je sprejela z ve-likim zadovoljstvom in z zaupanjem, da bodo velesile nadaljevale po poti nadaljnjega spo-razumevanja, kakor je to poudarjeno tudi v uvodu sporazuma samega. Prav v tem uvodu je poglobljena važnost sporazuma, ker ka-že, da smo zdaj šele na začetku dolge poti, na katero so velesile sklenile stopiti. Uvod po-
udarja, da je poglobljen cilj držav podpisnic »čimprej doseči sporazum o splošni in popolni razorožitvi pod strogim mednarodnim nad-zorstvom v skladu s smotri Združenih naro-dov, s katerimi bi se končala oborožitevna tekma in bi bil odstranjen vzrok za proizvod-njo vseh vrst orožja in poskusa z njimi, vključno jedrsko orožje«. V skladu s tem smotrom so pripravljene nadaljevati poga-janja.

Z delnim sporazumom pa se bo končalo nadaljnje zastrupljanje človekovega življenj-skega prostora z radioaktivnimi snovmi. Saj so ameriški strokovnjaki šele pred nedavnim ugotovili, da so imeli v ZDA letos spomladi doslej najbolj radioaktivne padavine, v Ka-nadi pa se poraja nenavadno veliko število otrok-spačkov. Rakasta obolenja strahovito naraščajo, milijoni in milijoni ljudi pa trpijo lakoto in pomanjkanje, medtem ko se zločin-sko trošijo ogromna sredstva za oboroževanje.

Na žalost vsega tega še ne bo tako kmalu konec. Iz Francije prihajajo glasovi, da misli Francija nadaljevati svoje jedrsko oboroževa-nje, na Kitajskem pa grmijo proti sporazumu in proti miroljubnemu sožitju. V Ameriki ima predsednik Kennedy opravka z vojnobujska-škimi krogi, ki si prizadevajo, da bi preprečili odobritev sporazuma. Predsednik Kennedy je v svojem govoru po radiu poudaril, da spo-razum še ne bo odstranil nevarnosti vojne in da Amerika zaradi tega ne bo zmanjšala svo-jih oborožitvenih programov, vendar pa je sporazum »prvi korak na poti miru, prvi ko-rak, ki nas oddaljuje od vojne«.

Predsednik sovjetske vlade Hruščov pa je pozval jedrske sile k »mirovni pogodbi«. Ta-ka pogodba naj bi »mirovila sklenitev« nena-padalne pogodbe med državami Atlantskega paketa in Varšavskega paketa. Tudi o tem so se v Moskvi pogovarjali in uradno sporočilo pravi, da so se sporazumeli, da bodo o tem obvestili članice obeh paktov ter se z njimi posvetovali o nadaljevanju zadevnih poga-janj z namenom, da se doseže sporazum, ki bo zadovoljil za vse udeležence. Nedvomno bodo zunanji ministri, ko se bodo zbrali v Moskvi, da podpišejo sedanji sporazum, nadaljevali razgovore o mnogih drugih vprašanjih, ki bre-menijo odnose med Vzhodom in Zahodom. Med ta vprašanja je Hruščov uvrstil pred-vsem nemško in berlinsko vprašanje.

Doseženi sporazum zajema torej tudi celo vrsto izjav o namenih. Vsekakor utegnejo biti politične posledice sporazuma zelo velike, saj je izževal val odobravanja in zadovoljstva po vsem svetu. Delna ustavev jedrskih posku-sov in proces razoroževanja sploh. Zato vidi ves svet v njem do sedaj najbolj konkretno in otipljivo manifestacijo pripravljenosti, da se začeti koraki nadaljujejo. To je tudi dokaz,

Strašen potres v Makedoniji:

V 20 sekundah se je Skopje spremenilo v kup ruševin

Iz vsega sveta prihaja pomoč težko prizadetemu prebivalstvu

Prejšnji petek v zgodnjih jutranjih urah je strašen potresni sunek pretresel Skopje in v 20 sekundah spremenil glavno mesto Makedonije v puščavo ruševin. Nad 80 odstotkov stanovanjskih hiš je postalo v trenutku neuporabnih in daleč nad 100.000 ljudi je ostalo brez strehe. Iz ruševin so doslej izkopali okoli 1000 mrtvih in 2500 ranjenih, do-končno število človeških žrtev pa še ni znano, kajti še vedno pogrešajo več sto oseb. Na kraj katastrofe so že v prvih urah začele prihajati iz vse Jugoslavije reševalne eki-pe, v zadnjih dneh pa se je v reševalno akcijo vključil ves svet: iz vseh držav prihaja v Skopje pošiljke zdravil, hrane in drugih potrebščin, da bi težko prizadetemu prebivalstvu pomagali v prvi sili.

Vest o katastrofi, ki je zajela Skopje, je globoko odjeknila po vsem svetu. Najprej v sožalnih izjavah in nato z denarno ter ma-terialno pomočjo izražajo narodi sveta svojo solidarnost. Predvsem pa se je v reše-valno akcijo takoj vključila cela Jugosla-vija, ki s tem manifestira najtesnejšo brat-sko povezanost jugoslovanskih narodov. Iz

vseh republik so že prvi dan prispele v Skopje skupine reševalcev, katerim so se pridružili številni pomočniki tudi iz drugih držav. Poleg tega po vsej Jugoslaviji zbirajo denar, zdravila, hrano in druge potrebščine za prebivalce Skopja, ki so jih v glavnem eva-kuirali v druga mesta in vasi. Zbiralne akcije pa so v teku tudi v drugih državah, iz ka-terih že zdaj dnevno prihaja v Jugosla-vijo pošiljke z najrazličnejšimi potrebšči-nami.

V Skopje so kmalu po katastrofi prispeli visoki predstavniki jugoslovanske vlade s predsednikom zveznega izvršnega sveta Stamboličem na čelu, naslednjega dne pa si je porušeno mesto ogledal tudi predsednik republike Tito. Ob tej priložnosti so bili spre-jeti sklepi o najnujnejših ukrepih za ublaži-tev trpljenja hudo prizadetega prebivalstva,

hkrati pa je bilo tudi sklenjeno, da bo s prizadevanjem in sredstvi vseh jugoslovanskih narodov zgrajeno novo mesto Skopje.

Celotna škoda, ki jo je povzročil potres v Skopju, trenutno seveda še ni znana, ka-kor tudi še ni mogoče navesti točnega šte-vila človeških žrtev. V prvih dneh so iz ru-ševin izkopali okoli 2500 ranjenih in nad 1000 mrtvih, vendar se reševalna akcija na-daljuje, čeprav ni več upanja, da bi pod ru-ševinami našli žive ljudi. Medtem so se v Skopju že začela dela za popravo manj po-škodovanih poslopij, v kateri se bodo vse-lili ljudje, ki morajo zdaj prenočevati v šo-torih ali sploh na ulici, medtem ko bodo večino prebivalcev, ki so ostali brez stre-he, začasno evakuirali v druga mesta, do-
kter ne bo zgrajeno novo Skopje.

Kot prvo pomoč za Skopje je dala jugo-slovanska vlada na razpologo eno milijar-do dinarjev, Makedonija sama pa 500 mi-lionov dinarjev. Podobne vsote so prispe-vale tudi ostale jugoslovanske republike; pa tudi iz drugih držav je bila poslana pomoč (avstrijska vlada je nakazala 500 tisoč šilingov), medtem ko se nadaljujejo zbiralne akcije organizacij, ustanov in pri-vatnikov v Jugoslaviji in širom po svetu.

Vsa svetovna javnost pozdravlja

sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov

Kakor smo v našem listu že zadnjič poro-čali, je bila konferenca predstavnikov Ameri-ke, Sovjetske zveze in Velike Britanije v Mo-skvi, kjer so razpravljali predvsem o vpraša-njih jedrskih poskusov, uspešno zaključena. Parafirali so sporazum o prepovedi jedrskih poskusov v atmosferi, v vesolju in pod vodo, ki ga morajo zdaj podpisati še zunanji ministri treh omenjenih držav.

Sporazum, o katerega pomenu objavljamo danes poseben uvodnik, je vsa svetovna jav-nost pozdravila z velikim zadoščenjem, zave-dajoč se, da kljub temu, da z njim še ni do-končno rešeno vprašanje jedrskega orožja, predstavlja važen uspeh in pomemben korak na poti miru. Na sedežu OZN v tej zvezi po-udarjajo razvoj odnosov med Vzhodom in Za-hodom, ki je pripeljal do tega sporazuma, kot uspeh politične in psihološke akcije OZN, medtem ko je generalni sekretar OZN U Tant doseženi sporazum označil kot »preboj na fronti hladne vojne«.

V Ženevi, kjer je bilo že mnogo konferenc o razorožitvi in prepovedi jedrskih poskusov, so prav tako izrazili zadovoljstvo nad tem, da je bil v Moskvi parafiran sporazum o delni prepovedi jedrskih poskusov. Med posa-meznimi državami, v katerih so zavzeli sta-lišče do sporazuma, je bila prva Italija. Pred-sednik italijanske vlade Leone je označil skle-nitev sporazuma kot »važen korak k svetov-nemu miru«, zunanji minister Piccioni pa je dejal, da vzbuja moskovski sporazum upanje, da bodo storjeni tudi drugi koraki na poti do nove strategije miru. Predsednik grške vla-

de Pipinelis je izjavil, da je vest o parafira-nju sporazuma dobra vest za ves svet, medtem ko je švedski zunanji minister Nilson pouda-ril, da je sporazum dobro znamenje, ki priča o »tajanju ledu v hladni vojni«, kar lahko pripelje do nadaljnjega izboljšanja odnosov med velesilami.

Vest o doseženem sporazumu so z velikim zadovoljstvom sprejeli tudi na Poljskem, kjer ga ocenjujejo kot pomemben in koristen ko-rak naprej. V Sofiji so pozdravili sporazum kot zmago razuma, ki kaže, da je mogoče z dobro voljo rešiti tudi najtežje probleme v odnosih med državami z različnim družbenim sistemom. Predstavniki jugoslovanskega zuna-njega ministrstva pa je o sporazumu med dru-gim dejal, da le-ta rešuje človeštvo nevarnih posledic atomskega sevanja in zadržuje oboroževalno tekmo. Sporazum je sad dolgo-letnih prizadevanj miroljubnih sil na svetu ter dokazuje praktično vrednost politike miro-ljubne koeksistence.

Do sporazuma so zavzeli pozitivno stališče celo v Zahodni Nemčiji, kjer izražajo upanje, da bo to prvo soglasje začetek nadaljnjega napredka na poti do splošne kontrolirane raz-orožitve. Toliko bolj pa je razočarala reakcija, ki jo je sporazum izževal v Franciji in Kitajski. Francoska vlada je namreč izjavila, da se ne čuti dolžno pristopiti k sporazumu, temveč bo nadaljevala s prizadevanji za razvoj lastnega atomskega orožja. Podobno pa je tudi stališče Kitajske, o katerem so politični opazovalci mnenja, da Kitajska prav tako namerava v najkrajšem času zgraditi lastno jedrsko orožje.

Jeseni se bodo podražitve nadaljevale

V torek se je ministrski svet sestal na izredni seji, na kateri je obravnaval zlasti vprašanja, ki so postala aktualna v zvezi z zahtevo po podražitvi moke in kruha. Predlog za to podražitev je na seji obrazložil kmetijski minister dr. ing. Hartmann, ki je opozoril na trenutna pogajanja o povišanju plač delavcem v mlinih in pekarnah ter v tej zvezi poudaril, da je podražitev moke in kruha postala nujna.

S strani socialističnih članov zvezne vlade je bilo ugotovljeno, da se načelno stri-njajo z nujno potrebno podražitvijo, vendar podražitev pri kruhu ne bi smela znašati več kot 50 grošev pri kilogramu. Hkrati so zahtevali, da je treba v primeru podražit-ve kruha in moke misliti na najbolj revne plasti prebivalstva; konkretno so v tej zve-zi predlagali zvišanje otroških doklad ter izravnalnih doklad pri pokojninah.

Ker pogajanja o povišanju plač delavcev v mlinih in pekarnah še niso bila za-ključena, ministrski svet tudi ni mogel sprejeti dokončnih sklepov glede podražitve kruha in moke. Posebni komisiji, ki je pristojna za cene, je bila poverjena naloga, da nadalje proučuje vprašanje in izdela ustrezne predloge, o katerih bo vlada razprav-ljala po poletnih počitnicah. V poučenih krogih zato računajo, da bo jeseni prišlo do podražitve, ki bo pri kruhu po vsej verjetnosti znašala 60 grošev pri kilogramu, kar bi predstavljalo kompromisno rešitev med zahtevo ministra Hartmanna v višini 70 gro-šev ter stališčem socialističnih članov vlade, ki so zastopali mnenje, da bi bila po-dražitev sprejemljiva le v višini 50 grošev.

Ob tej priložnosti je bilo govora tudi o državnih prispevkih k cenam žita, vendar bodo to vprašanje verjetno reševali skupno s splošnim problemom subvencij.

Tudi koroški Slovenci

smo se vključili v akcijo pomoči

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je na svoji seji v sredo sklenila naslednji

POZIV

Strašna katastrofa, ki je opustošila glavno mesto Makedonije, je po vsem svetu sprožila široko zasnovano akcijo v pomoč težko prizadete-mu prebivalstvu Skopja. V Avstriji po-leg drugih organizacij in ustanov zbi-
ra prispevke Rdeči križ, ki je v ta na-men odprl poseben konto pri poštni hranilnici.

V tej solidarnostni akciji tudi koro-ški Slovenci nočemo stati ob strani, marveč se ji pridružujemo z vsemi raz-položljivimi silami. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je skupno z včlanjenimi organizacijami vplača-la na konto Rdečega križa znesek

25.000 šilingov

Zdaj pa pozivamo bralce našega li-sta, naše somišljenike in sploh vse ko-roške Slovence, da vsak po svojih možnostih prispeva in pomaga lajšati trpljenje težko prizadetega prebival-stva bratske Makedonije.

Prispevke vplačajte s poštno polo-žnico na naslov »Österreichisches Ro-tes Kreuz, Postsparkassenkonto-Nr. 51.000« ali pa jih pošljite nam, da jih bomo potem skupno vplačali na navedeni konto. Svoje prispevke seve-da lahko plačate tudi pri drugih usta-novah (Karitas in podobne), ki prav tako zbirajo za žrtve potresa v Skopju.

Namesto denarnih prispevkov pa hudo prizadetemu prebivalstvu Makedonije lahko pomagamo tudi s tem, da sprejmemo nekaj otrok iz Skopja na večtedenski oddih na Koroškem. Zato prosimo tiste družine, ki so pri-pravljene nuditi mladim Makedoncem nekaj prijetnih tednov daleč od kra-ja strašne katastrofe, da nam to spo-ročijo in bomo njihovo pripravljenost posredovali na pristojno mesto.

Prebivalstvo Skopja potrebuje hitro in izdatno pomoč — torej pomagajmo in se vključimo v akcijo mednarodne solidarnosti!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
Celovec, Gasometergasse 10

da so velesile znova potrdile načelo, da so voljne reševati sporna vprašanja z miroljub-nimi sredstvi. Predvsem pa je to dokaz, da so velesile prišle do spoznanja, da ne morejo več mimo ogromne večine človeštva. Sporazum vsekakor prispeva k razbijanju predsodka, da je hladna vojna naša neizbežna usoda.

Zato se ob moskovskem sporazumu odpira-jo možnosti za široko vsestransko dejavnost za izboljšanje mednarodnih razmer, in te mož-nosti se ne smejo zamuditi.

Pomen in položaj avstrijskega lesnega gospodarstva

v luči bližnjega Koroškega velesejma — Avstrijskega lesnega sejma

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, bo letošnji Koroški velesejem — Avstrijski lesni sejem v Celovcu od 8. do 18. avgusta. Priprave so v polnem teku in vodstvo velesejma je prejšnjo soboto sklicalo tiskovno konferenco, na kateri je domače in tuje novinarje seznanilo z obsegom in ureditvijo te prireditve. Da dobiva Koroški velesejem kot specializiran lesni sejem Avstrije čedalje večji pomen tudi v mednarodnem smislu, kaže že dejstvo, da so se konference udeležili tudi zastopniki tiska iz Jugoslavije, Italije, Zahodne Nemčije in Sovjetske zveze. Predvsem pa izhaja to iz števila razstavljalcev: do vključno 19. julija je svojo udeležbo prijavilo poleg 896 avstrijskih tudi 350 tujih razstavljalcev iz 21 držav.

Tiskovna konferenca pa ni služila le temu, da bi zastopnike tiska seznanili s potekom priprav na letošnji velesejem, marveč so bili v ospredju razni problemi avstrijskega lesnega gospodarstva, o katerih so predavali znani strokovnjaki. Najprej je predsednik strokovnega združenja avstrijske lesno-predelovalne industrije govoril o „avstrijski lesno-predelovalni industriji v pripravi na EGS“, predsednik sveta za lesno gospodarstvo Avstrije je referiral o raznih oblikah informacij, prosvete in propagande tega odbora, predstavnik ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo je obrazložil gozdarske ukrepe za izboljšanje lesne bilance, podpredsednik strokovnega združenja avstrijske žagarske industrije je posvetil svoj referat trenutni tržni situaciji avstrijske žagarske industrije in podpredsednik združenja avstrijskih proizvajalcev pohištva je govoril o trenutnih problemih avstrijske industrije pohištva.

Če povzamemo glavne misli teh referatov, dobimo naslednjo sliko avstrijskega lesnega gospodarstva:

EGS povzroča skrbi

Neke vrste povezava Avstrije z Evropsko gospodarsko skupnostjo je po mnenju gospodarskih strokovnjakov nujno potrebna, čeprav se že vnaprej zavedajo, da bo imela resne posledice za avstrijsko gospodarstvo. Na področju lesnega gospodarstva je ta nevarnost dvojna: države EGS so glavni odjemalci avstrijskega lesa in bi nadaljnje forsiranje izvoza lahko privedlo do prekomernega izkoriščanja gozdov in s tem do ogrožanja lesnega bogastva; na drugi strani pa predstavljajo prav te države veliko nevarnost za avstrijsko lesno-predelovalno industrijo. Čeprav je bila doslej uvedena le delna liberalizacija, prihaja namreč že zdaj v Avstrijo letno za okroglo 80 milijonov šilingov pohištva predvsem iz Zahodne Nemčije, kar povzroča zastoj v domači proizvodnji. Kako resen je ta razvoj, kaže dejstvo, da je avstrijska lesnopredelovalna industrija, ki je v letih 1955 do 1962 dvignila svojo produkcijo od 1,5 na 3,5 milijarde šilingov, letos prvič zabeležila ne le zastoj marveč padec produkcije za 4 odstotke.

V bližnji bodočnosti bo položaj seveda še bolj resen, kajti najkasneje do konca leta 1964 se bo uveljavila popolna liberalizacija in bo potem nesorazmerno večja zmogljivost in višja razvitost industrije v dr-

žavah EGS res lahko postala nevarna za Avstrijo.

Neizkoriščene zmogljivosti žagarske industrije

Druga okolnost, ki je značilna za trenutni položaj avstrijskega lesnega gospodarstva, se nanaša na žagarsko industrijo. Njena letna produkcijska vrednost je znašala v zadnjih letih povprečno kakih 5 milijard šilingov. Lani je bilo v Avstriji posekanega 9,6 milijona kubičnih metrov lesa, od katerih ga je na žagarsko industrijo odpadlo okoli 7 milijonov kubičnih metrov. Ker

Mariborski teden ...

Prejšnji petek je bila v Mariboru slovesno odprta jubilejna XX. prireditve »Mariborski teden«, ki bo trajala do 4. avgusta. V okviru te prireditve, ki je letos prirejena kot sejem široke potrošnje, sodeluje nad 100 proizvajalcev blaga za široko potrošnjo iz vse Jugoslavije. Poleg tega obsega »Mariborski teden« tudi veliko modno revijo ter razne druge prireditve.

... in Gorenjski sejem v Kranju

Danes pa bo v Kranju odprt XIII. Gorenjski sejem, ki bo trajal do 13. avgusta. Gorenjski sejem v Kranju ima to posebnost, da obiskovalci lahko kupijo razstavljeno blago, kar daje tej prireditvi posebno privlačnost in pestrost.

Obe razstavi — Mariborski teden in Gorenjski sejem v Kranju — nista privlačni le za domače prebivalstvo, marveč se je že v zadnjih letih pokazalo, da kot obmejni prireditvi vzbujata čedalje večje zanimanje tudi med obmejnimi prebivalstvom v Avstriji.

Vprašanje narodnostnih skupin

na zborovanju „Avstrijske skupnosti“

„Avstrijska skupnost“ (Österreichische Gemeinschaft) je nadstrankarsko združenje patriotičnih Avstrijcev, ki že od leta 1925 deluje za svobodo in neodvisnost Avstrije. Posebno zanimanje tega združenja velja tudi nemško govorečim narodnostnim skupinam v republiki.

V času od 21. do 27. julija je imela „Avstrijska skupnost“ svoj letošnji kongres v gradiščanskem trgu Steinberg an der Rabnitz pod geslom „Avstrija kot posrednik“. Navzoči so bili gostje iz vseh zveznih dežel in iz Zahodne Nemčije, prispelo pa je tudi veliko število pozdravnih pisem, med temi mnoga iz inozemstva.

Poseben dan zborovanja je bil posvečen problemom slovenske in hrvatske narodnostne skupine v Avstriji. Udeležence je povabila hrvatska občina Frakanava. Najprej je imel dr. Erich Körner (Dunaj) dobro obiskan referat o problemih narodnostnih skupin, popoldne pa so ob spomeniku gradiščansko-hrvatskega pesnika Mateja Mersiča-Miloradca položili venec v avstrijskih in gradiščanskih barvah ter s hrvatskim napisom. Vladni svetnik okrajni šolski nadzornik dr. Štefan Zvonarich (Gornja Polja) je govoril o pesniku Mateju Mersiču-Miloradiću, župnik Ignac Horvat (Frakanava) je obrazložil zgodovino občine, dr. Demeter Linzer, predsednik Hrvatskega kulturnega društva, pa je orisal cilje in namene te organizacije. Za uspešen zaključek večera so skrbela tamburaške in narodnoplesne skupine, v zadnjem referatu pa je župnik Štefan Horvath v lepih besedah poudaril namen in pomen tega zborovanja.

„Avstrijska skupnost“ je v soglasno sprejeti resoluciji sklenila, da se bo tudi v bodoče temeljito bavila s problemi narodnostnih skupin v Avstriji.

Vzhodne države bodo poglobile sodelovanje

V Moskvi je bilo večdnevno posvetovanje predstavnikov držav članic tako imenovanega Sveta za vzajemno ekonomsko pomoč (SEV), na katerem so bile navzoče delegacije Bolgarije, Madžarske, Vzhodne Nemčije, Mongolije, Poljske, Romunije, Češkoslovaške in Sovjetske zveze. Hkrati pa so se v Moskvi sestali tudi najvišji vladni partijski funkcionarji teh držav.

Na posvetovanju so ugotovili, da so priprave in praktična koordinacija planov v obdobju od leta 1966 do 1970 ter na tej podlagi razširitev specializacije in kooperacije proizvodnje pomembna naloga za razvoj ekonomskega sodelovanja držav članic SEV. Sprejeli so predlog o ustanovitvi mednarodne banke za ekonomsko sodelovanje, da bi se trgovinski odnosi med državami članicami SEV še bolj razvijali. Prav tako pa so ugotovili, da države članice SEV uspešno razvijajo svoje eko-

pa ob tej količini žagarske industrije ni mogla izkoristiti vseh svojih zmogljivosti, je bilo od skupno 6604 žagarskih obratov celoletno zaposlenih le 2340 obratov, medtem ko so morale druge žage obratovati le sezonsko, na 450 žagah pa je bilo delo sploh ustavljeno.

Vendar nezadostne količine lesa niso edina skrb avstrijske žagarske industrije. Prav tako resen je namreč tudi razvoj na mednarodnem trgu, kamor je šla prej skoraj tretjina avstrijskega rezanega lesa, medtem ko je od leta 1960 naprej opazili golovo nazadovanje. Strokovnjaki zato z upravičeno zaskrbljenostjo ugotavljajo, da zgublja Avstrija svoj dosednji pomen na mednarodnem trgu rezanega lesa, kjer jo čedalje močnejše spodrivajo vzhodnoevropske in prekomorske države, ki nastopajo z razmeroma boljšimi ponudbami.

Ukrepi za ohranitev lesnega bogastva

Avstrijsko lesno gospodarstvo pa se je znašlo pred težkimi problemi tudi na področju ohranitve lesnega bogastva. Sicer obsega gozd skoraj polovico celotne produktivne površine in zavzema Avstrija s svojim gozdnim bogastvom še vedno tretje mesto med evropskimi državami. Toda prekomerne sečnje predvsem v letih po zadnji vojni so opozorile na dejstvo, da tudi to bogastvo ni neizčrpno, če se z njim ne bo pravilno in načrtno gospodarilo oziroma če se ne bo redno skrbelo za ustrezno izpopolnjevanje.

Pristojni činitelji so zato uvedli široko zasnovano akcijo, ki sega od informacij, prosvete in propagande mimo državnih subvencij do praktičnih oblik prizadevanj za očuvanje gozda in lesa. Akcija je že doslej zabeležila prav lepe uspehe: v letih 1950 do 1962 je tekoče pogozdovanje, h kateremu računajo tudi naravni prirastek, zajelo skupno 199.900 ha, torej na leto povprečno 15.400 ha; zopetno pogozdovanje na izsekanih površinah je bilo v teh trinajstih letih izvedeno na 82.000 ha oziroma 6300 ha vsako leto; na novo pa je bilo z gozdom zasajenih okoli 32.000 ha, tako da se je gozdna površina vsako leto povečala povprečno za 2465 ha novega gozda.

Iz tega sledi, da posvečajo gozdu tisto pažnjo, ki jo le-ta tudi zasluži, saj gozd s svojim lesnim bogastvom ni le velikega gospodarskega pomena, marveč igra važno vlogo tudi s sociološkega vidika.

POŠIROKEM SVETU

NEW YORK. — Priprave za „pohod na Washington“, ki so ga za 28. avgust določile protirasistične organizacije, se nadaljujejo. Predvideva se, da se bo pohoda udeležilo nad sto tisoč črncev in belcev. Demonstranti bodo korakali pred Belo hišo in nato bodo odšli pred spomenik Lincolnu. Zahtevali bodo sprejem delegacije pri Kennedyju, ki mu bo izročila številne zahteve za uveljavitev državljanских pravic in za odpravo rasne diskriminacije. Organizatorji so dali vsa potrebna navodila, da bi pohod potekel v najlepšem miru in redu. Organizatorji so napovedali, da se bodo začele vsakodnevne demonstracije, če bodo južni parlamentarci začeli izvajati napovedano obstrukcijo proti vladnemu načrtu o državljanских pravicah.

BOMBAL. — Letališče v Santa Cruz v Bombaju je javilo, da je zgubilo stik z letalom „Comet“, ki pripada neki letalski družbi ZAR in ki je bilo na poti iz Tokia v Kairo. Na letalu je bilo 52 potnikov in 8 članov posadke.

TEHERAN. — Iran in Sovjetska zveza sta podpisala sporazum o tehničnem in gospodarskem sodelovanju, na podlagi katerega bo Sovjetska zveza dala Iranu začetno posojilo 35 milijonov dolarjev. Predvideva se zgraditev jez na reki Arax na meji med obema državama ter več žitnih silosov v Iranu. Predsednik vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze Brežnev, ki bo prišel novembra na uraden obisk v Iran, bo otvoril dela za Arax.

RIM. — V soboto je predsednik vlade Leone sprejel jugoslovanskega poslanika v Rimu Vejvoda pred njegovim odhodom v Beograd. Poslanik se je ob tej priložnosti zahvalil v imenu maršala Tita in jugoslovanske vlade za solidarnost in pomoč italijanske vlade, italijanskih ustanov in privatnih državljanov iz vseh krajev Italije za prizadevanja prebivalstva v Skopju. Predsednik Leone je znova izjavil Vejvodu sožalje italijanske vlade in italijanskega ljudstva ter mu napovedal odhod italijanskih vojaških letal z nekaj tonami zdravil in oblačil za prizadevanja prebivalstva.

DAMASK. — Sirski radio je javil, da je general Atazi zapustil mesto predsednika narodnega sveta poevljava revolucije in predsednika oboroženih sil. Za njegovega naslednika je bil imenovan general Emil El Hafez.

VARŠAVA. — Poljsko ministrstvo za zdravstvo je v nedeljo sporočilo, da je v Wrocławu in okolici 40 oseb obbolelo za črnimi kozami. Od izbruha epidemije so umrle štiri osebe. V Wrocławu so uvedli splošno cepjenje proti tej bolezni.

ZERMAT. — Na dva tvisarska turista, ki sta hotela priplezati na Matterhorn, se je usulo kamenje, ki ju je zrušilo v višine nad 300 metrov. Turista sta bila takoj mrtva.

ARGINION. — V vodah jezera Amvrakias v severovzhodni Grčiji je izginilo 22 oseb, med katerimi je bilo več žena in otrok, ko se je prevrnil čoln, ki je bil namenjen na drugi breg k neki majhni cerkvi. Tu bi morala biti slavnost na čast krajevnomu patronu. Pozneje je policija javila, da sta se dve osebi, ki sta bili na čolnu, rešili. Razen tega se je na področju Arginiona dogodila še druga nesreča, pri kateri je našlo smrt 5 oseb. Neki avtobus je zavozil v 40 metrov globok prepad in poleg mrtvih je bilo tudi veliko število ranjenih.

NEAPELI. — Medtem ko je na sodišču branil nekega klienta, se je odvetnik Francesco Cerabona, bivši senator republike, sesedel. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki samo že ugotovili smrt. Cerabona je po padcu fastizma skupaj z Meuciom Ruinilem ustanovil demokratsko stranko dela in bil je minister v eni izmed vlad maršala Badoglija. Pozneje je bil imenovan za senatorja republike.

RIM. — V Rimu je umrl v starosti 76 let profesor Ugo Cerletti, ki je leta 1938 prvič uporabil terapijo z „elektrošokom“, zaradi česar je postal znan po vsem svetu. Cerletti je častni in dejanski član številnih akademij znanosti, leta 1950 je bil imenovan za častnega doktorja na pariški Sorboni. Nekatera italijanska fakulteta so ga večkrat predlagale za Nobelovo nagrado za medicino.

BAGDAD. — Bagdadski radio je sporočil, da je sodišče obsodilo na smrt 21 ljudi, ki so sodelovali pri neuspelem državnem udaru 3. julija. Druge tri obtožence so obsodili na došmrtno prisilno delo, en obtoženec pa je bil oproščen.

HYANNIS PORT. — Ameriški predstavnik na moskovskih razgovorih o prepovedi jedrskih poskusov Averell Harriman je izročil predsedniku ZDA Kennedyju osebno sporočilo premiera Hruščova. Harriman je prispel direktno iz Moskve. Besedilo sporočila sovjetskega premiera amerškemu predsedniku ni bilo objavljeno, vendar menijo, da se nanaša na prepričanje Hruščova na možnost, da sklenjeni moskovski sporazum odpira nove perspektive za sporazumno urejanje drugih odprtih vprašanj.

VARŠAVA. — Prvi sekretar Poljske združene delavske partije Wladislaw Gomulka in premier Josef Cyrankiewicz bosta preživela svoje počitnice na Krimu v Sovjetski zvezi.

NEW YORK. — „Glas naroda“, list slovenskih delavcev v Ameriki, ki izhaja v New Yorku, slavi letos svojo 70. obletnico. Leta 1893 ga je ustanovil ljubljčan Frank Sakser, naprednjak in domoljub, ustanovitelj Ameriške bratske zveze. Za uredniško mizo tega lista so sedeli številni ugledni in zavedni Slovenci. Pred devetimi leti ga je prevzela kot izdajateljica in urednica pesnica iz Vipavske doline Ana Praček-Krasna. Urednica je pripomnila, da je list-jubilant danes vsebinsko pester in zanimiv.

LONDON. — Britanski premier Macmillan je izjavil, da je parafiranje sporazuma v Moskvi „take pomenosti, da ga je težavno primerjati“. Pred skupino konservativcev je sporazum ocenil za prvi primer „sporazuma Zahoda in Vzhoda o vprašanju velikega pomena, ki je v nadzorstvu atomske energije.“

ALEXANDRIA. — Predsednik ZAR Gamal Abdel Naser je zavrnil sirski obtožbo, po kateri je „ZAR odpovedala sporazum o trojni uniji“, rekoč, da ni bil ustvarjen prvi pogoj za ustanovitev unije. Ta pogoj je dejal Naser, pri čemer je navajal sirske izjave, je bil v tem, da ustanove nacionalne fronte, česar v Siriji niso storili, stranka Baas pa je prekrtila sporazum o uniji štiri dni po njegovi objavi. Predsednik Naser, ki je govoril v Alexandriji na velikem javnem zborovanju ob proslavi 11. obletnice egiptovske revolucije, je ponovno poudaril, da ostane ZAR zvesta načelom arabske enotnosti in da nima teh načel za političen maneuver, ampak za revolucionarne cilje arabskega ljudstva.

Stanovanjska hranilnica „Wüstenrot“

je v prvem polletju zabeležilo lep napredek

Medtem ko je na področju hranilnih vlog pri številnih denarnih in kreditnih institutih prišlo v prvem polletju 1963 do občutne stagnacije, je stanovanjska hranilnica „Wüstenrot“ tudi v tem obdobju zabeležila lep napredek. V primerjavi z lanskim prvim polletjem, ko je sklenila 6033 novih pogodb, je letos v istem razdobju povečala število pogodb za 25 odstotkov na 7357, pogodbeni vsota, ki je lani znašala 722.796.300 šilingov, pa je letos v prvih šestih mesecih dosegla 902.799.800 šilingov. Torej se je število pogodb dvignilo za 1324, pogodbeni vsota pa za dobrih 180 milijonov šilingov.

Posebno razveseljuje nadaljnji razvoj mladinskega varčevanja za stanovanja. Na tem področju je hranilnica „Wüstenrot“ zabeležila napredek za 64,6 % napram lanskemu prvemu polletju. V prvih šestih mesecih letos je bilo sklenjenih 2390 mladinskih pogodb s skupno pogodbeno vsoto 319 milijonov 340.000 šilingov, kar pomeni da okoli 1000 pogodb in več kot 125 milijonov šilingov več kot v istem razdobju lani.

Nov rekord pa je letos dosegla hranilnica „Wüstenrot“ tudi na področju dodelitev sredstev za gradnjo stanovanj, saj je v okviru letošnje pomladanske dodelitve razdelila nad 300 milijonov šilingov.

Nizka duševna raven kot posledica slabega branja

V zadnji številki našega lista smo pod naslovom „Lutirni svet bo takšen, kakršne knjige bere mladina“ nanašali glavne misli iz predavanja šolskega nadzornika dr. Haselbacha. Danes si hočemo nekoliko bližje ogledati posledice, ki jih ima slaba literatura za mladi rod.

Veliko se govori in piše o pokvarjenosti današnje mladine in o kriminalnosti, ki je razširjena med mlado generacijo. Vendar mislimo, da številni zločini, ki jih zakrivijo mladi ljudje okrog dvajsetih let ali še mlajši — kraja avtomobilov, tatvine, surovi nastopi in podobno — niso toliko posledica moralne pokvarjenosti, kot pa slabe izobrazbe in slabe vzgoje, ali točneje izraženo, poneumljenosti današnjega mladega rodu. Do tega spoznanja pridemo, če malo prislusnemo pogovoru o mladine ali jo opazujemo, kaj bere.

Ena prvih stvari, ki pade človeku v oči, če opazuje današnji mladi rod, je šibkost umskih sposobnosti. Kaj naj si človek misli o dvajsetletnem fantu ali dekletu, ki ne bere nič drugega kot cenene »šund«-romane in tako imenovane stripe, prikerjene na umsko razvitost desetletnega otroka? Razumljivo je, da ostanejo mladi ljudje ob takim branju umsko in čustveno nerazviti ter običijo duševno na razvojni stopnji primitivcev v pravem smislu besede. Čeprav se vozijo morda z mopedom, z motornim kolesom ali celo z avtomobilom, čeprav znajo sestaviti ali razstaviti avtomobilski motor, so dejansko po svojem mišljenju in razumevanju sveta enaki branja in pisanja nevedčim prebivalcem džungle.

Mladenec ali mladenka, ki se »brani« le s tako literaturo, ostaneta na stopnji primitivizma, čeprav sta odrasla, sta duševno še otroka in nista zrela za samostojno življenje. Ne znata se obvladati in nimata v oblasti svojih nagonov. Zato tako hitro podležeta vsakemu nagonu in vsaki skušnjavi; v tem je vir mladinske kriminalnosti. Tak mlad človek ni sposoben, da bi pretehtal nesmiselnost ali škodljivost dejanja, ki ga misli storiti in s katerim si bo morda uničil vse svoje življenje. Kakor hitro mu pride neumna misel, jo skuša takoj uresničiti, ne da bi jo pretehtal in presodil posledice, ki jih bo imela.

Taki značilni primitivci so mladi ljudje, ki drve z motornimi kolesi ali z avtomobili po naših cestah, ne da bi se brigali za nevarnost, v katero spravljajo s tem sebe in druge. Vdajo se kratkotalno užitek hitrosti, ker v svoji preproščini niso sposobni nadzirati svojih dejanj in presoditi, kaj je pametno in kaj ne. So pač na stopnji divjaka, ki se z užitek ziblje na vejah v džungli, le da ima naravni divjak bolj razvit nagon, ki ga svari pred nevarnostjo, in morda tudi več zdrave razsodnosti. Iz takega nenadziranega nagiba ukrade mladenec tudi avtomobil ali se ubije, če doživi kako razočaranje.

Prva dolžnost starejših je, da skušajo pomagati tej poneumljeni mladini in jo dvigniti na višjo miselno in kulturno raven s tem, da jo navajajo k resnejšemu in boljsemu branju, k spoznavanju resničnega sveta in k razmišljanju ter samostojni sodbi o dogajanju okrog nje. V roke naj ji dajo dobro slovensko berilo. Mladi bodo morda rekli, da jih tako

Kulturno poslanstvo sindikatov igra važno vlogo pri izobraževanju odraslih

Poleg delavske zbornice in Inštituta za gospodarsko pospeševanje igrajo pri izobraževanju odraslih na Koroškem tudi sindikati, katerih izobraževalno delovanje ni omejeno le na sindikalno in socialno politično vzgojo, marveč sega tudi na področja kulture in prosvete.

V prvih petih mesecih letos so sindikati skupno z Delavsko zbornico izvedli po raznih predelih Koroške 38 seminarjev za obratne svetnike in sindikalne funkcionarje, ki so zajeli okoli 2600 ženskih in moških. Na teh seminarjih, ki so bili prirejeni ob koncu tedna, niso obravnavali samo socialnopravna vprašanja, marveč tudi aktualne gospodarske probleme. Poleg tega je bilo v okviru sindikalne prosvete izvedenih 48 skioptičnih predavanj o znanstvenih, domoznastvenih in turističnih problemih, pri katerih je bilo zabeleženih okoli 4700 obiskovalcev. V krajih, ki so oddaljeni od stalnih kinodvoran, pa je sindikalna organizacija priredila 212 filmskih večerov z 11.500 obiskovalci.

Važno mesto v prosvetnem delovanju sindikatov zavzemajo tudi poklicnovzgojna predavanja in strokovni tečaji, ki jih prire-

jajo zlasti v okrajnih mestih in večjih industrijskih krajih. Za ljubitelje gledališča med svojim članstvom pa so sindikati preskrbeli 362 abonmajev v celovškem Mesnem gledališču ter širši krog delavcev pridobili za obisk poletnih iger v Brežah in v Spittalu ob Dravi.

V zadnjih letih so koroški sindikati razširili svoja prosvetna prizadevanja tudi na oblikovanje prostega časa in so z velikim uspehom vzbudili med delavstvom zanimanje za umetnost. Številni delavci so svoje talente pokazali na raznih lokalnih razstavah, predvsem pa na veliki deželni razstavi, ki je bila od 17. do 29. maja v veliki dvorani celovške Delavske zbornice, kjer je 63 amaterjev razstavilo okrog 400 fotografij, slik, skulptur in grafik, ustvarjenih v prostem času. Ta razstava je vzbudila veliko pozornost med prebivalstvom in je bilo zabeleženih 10.500 obiskovalcev, medtem ko je žirija poklicnih umetnikov izbrala najboljša dela za veliko razstavo, ki bo letos jeseni v okviru kongresa sindikatov na Dunaju. Pri tem je vsekakor zanimivo, da je za to razstavo prispevala največ eksponatov ravno Koroška.

Slavnostne igre v Salzburgu

V okviru velike slavnosti je zvezni prezident dr. Schürf otvoril letošnje slavnostne igre v Salzburgu, ki bodo trajale do 13. avgusta. Poleg 32 opernih predstav obsega program letošnjih salzburških prireditev še 41 koncertov in 3 baletne večere.

Od desetih velikih simfoničnih koncertov bo na petih sodeloval orkester dunajskih filharmonikov, ostale simfonične koncerte pa bo izvajal orkester praške filharmonije. Osem teh koncertov bo v veliki dvorani nove festivalne palače. Koncertni program obsega tudi šest pesmi, tri solistične koncerte, pet Mozartovih mafinej, pet komornih koncertov, sedem serenad, koncert zbora katedrale v Strassburgu, tri koncerte cerkvene glasbe in Mozartovo mašo v C-molu.

Na otvoritveni predstavi je bila uprizorjena Mozartova opera »Čarobna piščal«. Predstava je bila v novi festivalni zgradbi, kjer bodo uprizorili še opero »Kavalir z rožo« Richarda Straussa in Verdijevega »Trubadurja«. V stari festivalski palači so na sporedu Mozartova »Figarova svatba« in »Così fan tutte«, v nekdanji jahalni šoli Glukova opera »Ifigenija na Avliidi« ter v Rezidenci Mozartova opera »Beg iz Seraja«.

Dramski del letošnjih slavnostnih iger v Salzburgu pa obsega poleg drugega dela Goethejevega »Fausta« (prvi del je bil uprizorjen lansko leto) še tradicionalno uprizoritev Hofmannsthalovega »Slehnika«, ki ga bodo šestkrat igrali na trgu pred stolnico.

berilo ne zanima. Zanima pa jih samo zaradi tega ne, ker ga ne poznajo. Bilo bi popolnoma nenormalno, če bi dvajsetletnega fanta ali dekleta v resnici bolj zanimali stripi z bedastimi zgodbicami o kavbojih, napisanimi brez življenjske modrosti in tudi brez fantazije, kakor pa z umetniško resnobo napisane napete povesti resničnih umetniško čutečih pisateljev. Takih imajo Slovenci dovolj, da omenimo le Jurčiča, Finžgarja, Preglja, Berkana in podobne. Poleg tega pa so v slovenščini

na razpolago tudi dela nšteti velikih svetovnih pisateljev — Dostojevski, Tolstoj, Jack London, Hamsun, Kristine Undset, Dickens, Stevenson itd.

Ti pisatelji imajo res kaj povedati naši mladini. Zato ji dajmo v roke njihova dela in naša mladina bo postala boljša, vedrejša, aktivnejša, tako kulturno kot v praktičnem življenju. Predvsem pa ne bo več delala vtisa, da je duševno nerazvita in poneumljena.

KULTURNEDROBTINE

● Največji literarni škandal druge republike imenujejo podlitve letošnje Roseggerjeve nagrade, ki jo štajerska deželna vlada podeljuje najboljšim predstavnikom kulturnega življenja na štajerskem. Letošnjo nagrado so namreč prisodili dr. Josefu Papeschu, o katerem so nekateri listi mnenja, da ima mnogo več »zaslug« za nazizem kot pa za kulturo.

● V Bruslju so v teku intenzivne priprave za proslavo 400-letnice smrti slovitega flamskega slikarja Brueghela. Hišo, v kateri je slikar živel in umrl — že prej je bila proglašena za zgodovinski spomenik — bodo restavrirali, poleg tega pa bo v Bruslju tudi jubilejna razstava, posvečena Brueghelu in njegovemu času.

● Eric Johnston, predsednik Motion Picture Association of America, je ustanovil posebno nagrado, ki jo bodo podeljevali na vodilnih filmskih festivalih. Nagrado v obliki srebrne kroglice bo dobil film, ki bo »najbolj univerzalno predstavil probleme in prizadevanja človeštva«.

● Pred nedavnim so v Parizu odprli nov avstrijski kulturni inštitut, ki mu je priključen poseben študentski frakt, v katerem bo prebivalo 30 avstrijskih in francoskih študentov. Nov kulturni inštitut pa je Avstrija odprla tudi v New Yorku z namenom, da bi postal središče za posredovanje avstrijske kulture v Ameriki. Poleg tega delujejo avstrijski kulturni inštituti v Rimu, Londonu, Kairu in Teheranu, predvidena pa je ustanovitev podobnega kulturnega inštituta v Carigradu.

Umrli je Milan Skrbinšek slov. igravec in režiser

Prejšnji teden je v Ljubljani v 78. letu starosti umrl Milan Skrbinšek, eden najstarejših slovenskih gledaliških igralcev in režiserjev, gledališki publicist in organizator. Ob udeležbi številnih gledališčenikov in častilcev velikega umetnika so pominirja in osnove modernega slovenskega gledališča položili v skupni grob, kjer počivajo tudi ostali mojstri slovenskega gledališča — Verovšek, Borštnik in Levar.

Milan Skrbinšek se je rodil v Mariboru, gimnazijo je končal v Ljubljani, gledališko šolo pa na Dunaju. Od leta 1909 do 1914 je bil igravec in režiser pri Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani. Po prvi svetovni vojni je deloval v Trstu, kjer je obnovil tamkajšnje Slovensko gledališče. Nato je bil upravnik gledališča v Celju in upravnik drame Slovenskega gledališča v Mariboru. V letih 1922 do 1945 je bil spet igravec in režiser SNG v Ljubljani, po drugi svetovni vojni najprej režiser SNG v Mariboru in pozneje ponovno v Ljubljani.

Milan Skrbinšek ni bil le zelo talentiran igravec in režiser, marveč je dal med svojim nad petdesetletnim delovanjem tudi velik prispevek slovenski gledališki publicistiki. Med drugim je napisal »Dilemantski oder« in »Labirint«, prvi je dramatisiral Cankarjevega »Hlapca Jerneja« ter prevedel okoli 50 gledaliških del iz francoščine, italijansčine in nemščine.

Vloga Združenih narodov

pri uveljavljanju človeških pravic na svetu

Letno poročilo o človeških pravicah, ki ga izdajajo Združeni narodi, zbira poročila posameznih vlad glede razvoja ustavnih, zakonodajnih in sodnih sklepov, do katerih pride v posameznih državah na področju človeških pravic. Posebno področje v tem sodelovanju med narodi, ki pripomaga k praktičnemu reševanju mnogih problemov, je področje, ki obsega položaj ženske. Na tak način tudi države članice Združenih narodov sodelujejo pri mobiliziranju vzgojnih sil, ki lahko pripomorejo k ustvarjanju javnega mnenja v vzdušju, ki je naklonjeno dajanju pobud za zaščito človeških pravic.

To sodelovanje vlad se je utrdilo še posebej tedaj, ko je 10. decembra 1948 Generalna skupščina Združenih narodov proglasila splošno deklaracijo o človeških pravicah. Tedaj ni nobena država glasovala proti deklaraciji in le malo se jih je glasovanja vzdržalo. Ko se pripravljamo na proslavo petnajstletnice splošne deklaracije, ne moremo mimo tega, da bi ne poudarili vedno večjo naklonjenost malone vseh držav, da smatrajo deklaracijo kot dokument, ki pravi, da vsi sprejemajo te temeljne pravice in svoboščine kot splošno normo, ki naj se nanaša na vse narode in vse države. Odveč bi

bilo ustavljati se pri prikazovanju vpliva splošne deklaracije.

Enciklika »Pacem in terris«, ki nam jo je zapustil papež Janez XXIII., prav tako krasno obsega vso važnost te deklaracije.

Sodelovanje med vladami se je nadalje konkretiziralo v tem, da so te prevzele bolj določene pravne obveznosti tako, da so pristale na mednarodne instrumente, ki se nanašajo na najrazličnejša področja: nad 70 držav je podpisalo konvencijo o postavitvi genocida izven zakona; mnogo držav je nadalje pristalo na konvencijo o zartitju suženjstva, o političnih pravicah ženske, o ureditvi državljanstva poročenih žensk, o pristanku na poroko odnosno registracijo porok, o statusu beguncev in ljudi brez državljanstva itd. Specializirane ustanove Združenih narodov, kot na primer mednarodna organizacija dela in organizacija Združenih narodov za šolstvo, znanost in kulturo (UNESCO), ki so prav tako neposredno zainteresirane za spodbujanje in zaščito človeških pravic, so pred kratkim sprejele konvencijo, ki se nanaša na ukinitve prisilnega dela, na diskriminacijo v službi in pri delu, na diskriminacijo na področju šolstva itd.

Z druge strani vsi vemo, kako po-

čas napreduje dva načrta pogodb o človeških pravicah, katerih eden se nanaša na državljanske in politične pravice, drugi pa na gospodarske, socialne in kulturne pravice, in katerih namen je, naj bi države dale pravno obliko načelom splošne deklaracije in hkrati zajamčile, da se bodo ta načela tudi spoštovala. Na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine, ali morda naslednjem, bo tretja komisija Generalne skupščine razpravljala o problemih, ki izhajajo iz uresničevanja omenjenih dveh pogodb in iz ustreznega jamstva glede njih izvajanja. Razpravljalo se bo o tem, kdo ima pravico, vložiti pritožbo proti kršitvam državljanov in političnih pravic in na koga naj bi se te pritožbe naslavljale. Ali pa se bo razpravljalo o tem, kako bi se naj kontroliralo in spodbujalo v smeri priznavanja in spoštovanja gospodarskih, socialnih ter kulturnih pravic. Vse to so problemi, ki terjajo temeljit študij.

Doslej smo govorili o sodelovanju, vendar je treba spregovoriti tudi o nasprotjih, ki vladajo v Združenih narodih, seveda v zvezi s problemi o spoštovanju človeških pravic. Gre za nasprotja, ki so bila pogosto vzrok ostrim napadom enega člana Združenih narodov proti drugemu. Gre za nasprotja, ki so privedla do neskončnih razprav o tem, kakšni so bili nameni onih, ki so statut Združenih narodov sestavljali. Toda

vse to je bilo, je in bo posledica one svobode, ki se odraža v razpravah in ki je osnovno bistvo Združenih narodov ter, hkrati, vzrok tiste vne- me, ki so jo narodi vedno kazali, ko je šlo za uveljavitev človeških svoboščin. V takih razmerah smemo, od časa do časa, pričakovati tudi odobravanje priporočil, katerih razlog je edinole ideološki ali idealistični namen, ne da bi pri tem upoštevali specifično dejansko stanje. Poleg tega bomo vedno priča težnjam, da se izražajo nasprotna mnenja, pa čeprav le zaradi retorike, kajti na področju človeških svoboščin razna občutja in instinkti pogosto prevladajo nad razumom in tudi nad smislom za mero.

V splošnem smemo trditi, da napor, ki so jih Združeni narodi dali na področju človeških pravic, niso bili brezuspešni, hkrati pa je treba tudi poudariti, da vsakršna ocena teh naporov mora slediti neki konkretni perspektivi. Tako je na primer nujno potrebno dati pravno obliko človečanskim pravicam, določiti postopek in instance za njihovo zaščito, nadalje poskrbeti za vzgojo in ustvaritev javnega mnenja, ki bo naklonjeno spoštovanju teh pravic. Vendar človečanske pravice ne morejo biti zajamčene, če v narodih ni namena ali, če hočemo, splošne zavesti, ki bi jih silila, da se med seboj podpirajo in si v obrambi

teh pravic pomagajo ob istočasnem popolnem razumevanju pravičnih težnj posameznika, skupnosti, države in mednarodnega reda. Konkretiziranje človečanskih pravic in njih ustrežno praktično izvajanje pa ne bo možno brez popolne svobode, pa naj bi ovira temu prihajala od koder koli.

Potrebno je poleg tega, da se bolj cenijo cilji in norme statuta, ki se nanašajo na človečanske pravice, cilji, ki se konkretizirajo v tem, da spodbujamo in opogumljamo formiranje pravnih ali tudi drugih pogojev, s pomočjo katerih vlade in narodi morejo ob medsebojnem razumevanju in zaupanju povsem uresničiti in zaščititi človeške pravice in temeljne svoboščine. Od vedno so ljudje pokazali, da so za te temeljne svoboščine pripravljeni boriti se in, če je potrebno, tudi umreti. So to večne človečanske vrednote, ki bodo okrepile našo odločnost, da kljub ogromni sili jedrskega orožja in medcelinskih izstrelkov, mirno in z zaupanjem nadaljujemo po poti sodelovanja in sprave, ki edina more pripeljati v boljši svet, v katerem bodo vsi spoštovali načelo statuta, ki pravi, da imajo »enake pravice moški in ženske, veliki in mali narodi«.

(Konec)

Ob žetvi - izrabi dan!

Ze stari Rimljani so vedeli in skovali izreke: »Carpe diem«, kar pomeni izrabi dan, izkoristi vsak trenutek, ne izgublaj časa! Ta izrek velja za ljudi v vsakem poklicu, kajti minuta zamujena ne vrne se nobena. Za kmeta in njegove gotovo maloštevilne ljudi, ki se delajo na kmetih, velja to pravilo posebno v poletnem času, ob času žetve. Prav gotovo je tudi, da do žetve ne pride samoposebi, temveč zahteva ogromno dela tudi poprej obdelovanje polj, setev, nega mlade rasti vse do zorenja. Vedno velja spet stari latinski izrek: Vse dobrine so bogovi postavili človeku na prodaj, cena pa je delo, ki jo za to zahtevajo...

Tega se naše marljivo kmečko ljudstvo tudi zaveda iz globokega notranjega prepričanja dolžnosti in posveča delu svojo skrb. Marljivo delo je njegova velika vrlina in odlika. Rano jutraj so na kmetih že pri svojih opravkih, vlečejo ves dan, kljubujejo sončni vročini in nehalo šele pozno zvečer. Vse selje je, če je vloženo naporno delo z ustrežajočo letino, to se pravi pridelkom, tudi poplačano. Zadovoljivo plačano kmečko delo seve ni nikoli, ker cene za kmečke pridelke doslej nikdar niso na tisti višini in primerne cenam potrebitim, ki jih morajo kmetje kupovati. V tem oziru so kmečke pritožbe upravičene in utemeljene.

Letos je razen tega v mnogih krajih letina zaradi vremenskih nepravil skoraj v celoti uničena. Ozimne posevke je pobrala dolga in ostra zima, v poletnem času pa je ponekod divjala toča in druga huda neurja, ki so uničila polja sad, kar je hudo prizadelo kmetijske obrate in mnoge kmečke družine s skrbjo gledajo v bodočnost. Toda tudi hudo prizadeti kmet ne neha z delom in spet je upanje tista gonilna sila, da bo drugo leto spet bolj prizaneseljivo.

Kljub tehničariji kmečkega dela ne opravi vsega dela stroj in kmet tudi ob izumih tehnike ne more počivati. Vendar je mehanizacija v kmečkem gospodarstvu pripisati, da se kmetijska proizvodnja kljub vedno manj številnim delovnim močem na kmetih dviga iz leta v leto. To pa je tudi uspeh razumnega, naprednega kmetovanja: boljša semena, pravilno gnojenje, zboljšanje plemenske živine ter smotrne krmne metode. Vse to zahteva od kmeta znanja in šolanja in znova priporočamo, da mladi naraščaj pošljete v kmetijsko šolo v Podravlje, kjer si bodo bodoči kmetje osvojili osnovno podlago za napredno in uspešno kmetijsko gospodarstvo. Zanimivo je navesti tudi pomen vsakega kmečkega delavca za splošnost. Po statistiki nekega nemškega strokovnega lista prebranjete danes v kmetijstvu zaposleni delavci v Združenih državah Amerike in na Holandskem 23 drugih ljudi, v Zahodni Nemčiji 20, na Francoskem 10, v Avstriji 9 in v Italiji 7.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je število traktorjev v avstrijskem kmetijskem gospodarstvu višje kot število konj. Traktor je nadomestil konja in seve je njegova vlačilna zmogljivost neprimerno močnejša. Leta 1939 so ugotovili le 1782 vlačilnih strojev, pet let po vojni pa jih je bilo že 14.500 v obratih. Pri zadnjem štetju junija lani so našli v Avstriji 147.253 traktorjev, pri zadnjem štetju živine v decembru 1962 pa samo še 120.579 konj. Delež konj v kmetijstvu znaša 98 odstotkov, le 2 odstotka jih odpade na obrtne obrate. Tik pred vojno so našli 246.555 konj, od katerih jih je na kmetijsko gospodarstvo odpadlo 88 odstotkov. Tudi vprežnih volov, onih počasnih in potrpežljivih pomagačev kmeta skozi stoletja, ki so se družno potili s kmetom, ko so obdelovali plodno zemljo, je vedno manj. Leta 1939 so jih našli 198.000, leta 1950 jih je bilo že 50.000 manj, v minulem letu pa so jih ugotovili samo še 26.700.

Novi čas z veliko naglico spreminja podobo in način dela ter s tem tudi življenje na vasi. Ostane pa eno: za uspeh gospodarstva, za razvoj in napredek kmetijstva bo treba vedno vlagati dragoceni kapital — delo, kakor je to potrebno tudi pri vseh drugih produktivnih poklicih. Delo pa mora voditi visoka stopnja strokovnega znanja, ker sodobno kmetijstvo zahteva polnovrednega človeka. Dalje narekuje novi čas, da je in bo vedno bolj potrebno več skupnosti, skupnih organiziranih prizadevanj na interesnih področjih, kakor na primer pri uveljavljanju na trgu. Iz osamelosti in sebičnosti bo treba ven v solidarnost. V organizirani skupnosti, v obliki razvitega združništva, bodo tudi mali močni in silni, ker v slogi je moč. Posamezni šibkejši kmetijski obrati, navezani sami nase in sami sebi prepričani se ne bodo mogli obdržati v brezobzirni proizvodni in trgovinski konkurenci z močnejšimi.

V skupnem medsebojnem sodelovanju in podporanju v močnih združnih ustanovah je zajamčena tudi bodočnost kmečkih eksistenc. Kmetijstvu se ni treba bati prihodnosti: ljudi je vedno več na svetu in vsi zemljani hočejo in morajo jesti. Ob korakanju z razvojem časa bo ostalo tako, kakor je pred poldrugim stoletjem, takrat še v primitivnih razmerah, zaklical pesnik Valentin Vodnik: Slovenec, tvoja zemlja je zdrava, za pridne nje lega je prava...

Maturanti slovenske gimnazije so se vrnili z izleta

Počitniška kolonija: Prva skupina se je vrnila - druga skupina je odpotovala

Prisrčno je bilo svidenje v sredo zvečer s starši in drugimi svojci maturantov slovenske gimnazije v Celovcu in njihovih profesorjev, ki so se zdravi vrnili s svoje ekskurzije po jugoslovanskih republikah. Poučni izlet po mestih in krajih jugoslovanske zemlje jim bo v trajnem spominu, brez dvoma pa je bil tudi dragocen prispevek k še boljšemu medsebojnemu spoznavanju. Ono noč, ko je Skopje prizadela nepopisna naravna katastrofa, so prenočili kakih 100 km daleč od mesta, ki se je v nekaj sekundah spremenilo v kup razvalin. Globoko sočutje s trpečim tamošnjim prebivalstvom jih je prevzelo v dno globine, priča so tudi bili nedeljene dejanske pomoči vseh jugoslovanskih narodov in so tudi sami manifestirali solidarnost s tem, da so darovali kri za ranjence.

Isti večer se je vrnila tudi prva skupina koroških slovenskih otrok s počitniškega letovanja v Savudriji. Prišli so zdravi, veseli in razigrani ter polni novih spoznanj in z neizbrisno lepimi spomini. Njihovega živahnega pripovedovanja ni konca ne kraja. Zadovoljni so se v spremstvu staršev ali drugih svojcev podali na svoje domove po naših koroških vaseh.

Prav isti dan opoldne je odpotovala druga skupina otrok na letovanje v Savudrijo. Ti mladi ljudje imajo pred seboj tri tedne prijetnih počitnic ob morju.

Šmihel nad Pliberkom

Dvojno jubilejno slavlje. Predpreteklo nedeljo sta v Šmihelu praznovala dva duhovnika, ki sta izšla iz našega ljudstva, eden srebrni in drugi zlati mašniški jubilej. Domači dekan in župnik Kristo Srienec, doma iz Suhe, je praznoval 25-letnico, odkar je pel novo mašo. Drugi jubilar, domačin iz Šmihelske okolice, župnik Ignac Malej, pa je obhajal 50-letnico nove maše. Po plebiscitu je odšel v Slovenijo in je danes župnik v Trbonju pri Dravogradu.

Slavnosti obeh zaslužnih jubilarov, ki se

dejavno oddolžujeta svojemu ljudstvu, iz katerega sta zrasla, s požrtvovalnim prizadevanjem za vzgojo v dobre ljudi, v zvestobi svojemu slovenskemu ljudstvu in za duhovno ter telesno blaginjo, se je samoumevno udeležila velika množica ljudi. Med številnimi duhovniki je bil navzoč tudi znani župnik Tesundern iz Recklinghausena na Vestfalskem, ki se je prav zato naučil slovenskega jezika, da more delovati med tamkajšnjimi slovenskimi izseljenci — rudarji. Čestitkam se pridružujemo.

Celovec

V Celovcu je te dni umrl v starosti 77 let Hermann Prechtel, znani gojitelj, učitelj in predvajalec dresiranih živali. Ljubezen do živali mu je bila pravzaprav prirojena ter se jim je posvečal od rane mladosti. Tudi njegov oče je imel majhen živalski vrt. Njegov sin, gnan od potovalnega nagona, je potegnil z nekim cirkusom v daljnji svet. Po očetovi smrti je podedoval njegove živali ter stanje z nakupi in vzrejo izpopolnil. Svoje dresirane živali je posojal cirkusom, med temi tudi cirkusu »Kludsky« in »Krone«. Na Križni gori pri Celovcu je kupil gostilno »Mrzla klet«, v katere okolici je postavil več ograd za medvede in živalski park za mnoge druge živali. Njegov živalski park pod Križno goro je posebno zanimiv in poučen za mlade obiskovalce.

Kratke vesti

Policijski uradnik v Celovcu Josef Mekjak se je pred nedavnim v bližini Galicije hudo ponesrečil s svojim osebnim avtomobilom. Na ovinku novo asfaltirane ceste je vozilo zdrselo in se prevrnilo. S hudimi poškodbami na glavi so ponesrečenega policista prepeljali v deželno bolnišnico v Celovec.

Iz filmske statistike je razvidno, da so Celovčani najmanjkrat v letu obiskovalci filmskih predvajanj. Najštevilnejši kino-obiskovalci v Avstriji so v Železnem, kjer imajo le dve kinodvorani, ki pa so ju povprečno obiskali skoraj po 39-krat v letu 1961. Železnu sledijo Innsbruck z 31 obiski, Bregenz z 29 obiski, Salzburg s 26 obiski, Graz in Linz z 22 obiski, Dunaj z 21 obiski in Celovec z 19 obiski.

Pokojninska zavarovalnica za nameščence sporoča, da bo pokojnine za avgust izplačevala v petek, 9. in v ponedeljek 12. avgusta. Posebna nakazila za otroško in materinsko pomoč v višini polovice mesečne pomoči bodo izplačali hkrati z nakazilom pokojnin.

Serijska prometnih nesreč na avstrijskih cestah je teden za tednom krvava in pretresljiva. Predpretekli teden na primer se je zgodilo na avstrijskih cestah skupno 1569 prometnih nesreč. Pri teh nesrečah je bilo 40 oseb mrtvih, 1192 pa bolj ali manj ranjenih.

„Beljaški semenj“

Jutri se začne v Beljaku že trinajsti tradicionalni „Beljaški semenj“, ki spada, kakor pravijo, med največje ljudske slavnosti v Avstriji. Tedne so bila pripravljala dela v polnem teku in prireditelji pričakujejo, da bo semenj letos še bolj uspel, kakor je bilo to prejšnja leta. V okviru prireditve bo sodelovalo 1300 oseb v različnih narodnih nošah, številni slavnostni vozovi, več godalnih kapel in priznane folklorne skupine.

Društvo, ki semenj priredi, se imenuje „Villacher Kirchtag“ ter je bilo kot tako ustanovljeno šele pred nedavnim. Razen predsednika in vodje poslov mu pripadajo tudi zastopniki zbornice, „Bauerngman“ in občine.

Prechtla smo lahko srečali vsako leto na Koroškem velesejmu, z manežerijo pa je gostoval tudi na drugih večjih sejnih na Koroškem, vedno tudi na znanem letnem sejmu v Pliberku. Svojo ljubezen do živali je posredoval tudi svojim sinovom, ki bodo nadaljevali njegovo tradicijo.

Zanimivo je tudi, da je njegov oče bil tisti, ki je v Celovcu ustanovil prvi kino in sicer v davnem času, še v globoki dobi nemega filma. Pred nekaj leti je praznoval Prechtelovo 50-letnico svojega obstoja. Generacije celovškega prebivalstva so bile, ki so v prostoru tega kina občudovale in uživale filmsko umetnost, življenje pokazano na platnu, gledali so pogosto dobre, često pa tudi manjvredne filme. Predstavljamo pa si lahko po značaju Prechtlove družine, da daje prednost dobremu filmu.

Toda tudi minuli teden ni bilo dosti bolje, nesreč je bilo celo še več, namreč 1651, pa tudi poškodovanih je bilo več, namreč 1238, le mrtvih je bilo »samo« 33 oseb. Kakor je podoba, vse žalostne tedenske statistike prometnih nesreč ne napravijo pozitivnega vtisa na odgovorne za življenje in zdravje soljudi na cestah, odgovornost, za katero so po prometnih predpisih zadolženi vsi udeleženci prometa, kakor vozači motornih vozil, kolesarji in pešci. Pri večji vestnosti in pazljivosti bi se prometne nesreče nujno lahko znižale na ono stopnjo, ki je često kljub vsemu človeškemu prizadevanju neizogibna.

Župan Ausserwinkler je prejšnji petek sprejel v sejni dvorani magistrata 38 mladih občinskih uslužbencev z Dunaja in iz Berlina, ki se po končanem srečanju sindikalne mladine na Dunaju 14 dni mudijo na letovanju na Majerniku. Župan jim je obrazložil nekaj posebnih vprašanj celovške mestne uprave, za kar so se mladi gostje zelo živahno zanimali.

Zadnji še razpoložljivi vagon bivše celovške cestne železnice je mesto postavilo kot darilo otrokom v Gmündu. Kakor v Lienzu, Beljaku, Radentheimu in drugod je tudi gmündska mladina te atrakcije zelo vesela.

Številni diplomatski zastopniki bodo pri otvoritvi velesejma

Zanimanje za 12. Koroški velesejem — Avstrijski lesni sejem dokazujejo tudi prijave številnih inozemskih diplomatskih zastopnikov, ki se bodo udeležili otvoritvene slavnosti.

Doslej so svojo udeležbo prijavili: od romunskega poslaništva poslanik in opolno-močni minister Mircea Ocheana, legacijski sekretar Corneliu Radulescu ter Irgovinska svetnika Dan Gheorghiu in Mitu Dumitri; od sovjetskega poslaništva odpravnik poslov Mihejev ter atašeja Gračov in Afanazjev od sovjetske trgovinske delegacije; iz Španije svetnik poslaništva Alfredo C. Pons Benitez; s strani Amerike generalni konzul Wilder in vicekonzul Schaller; iz Brazilije konzul Paolo Colrim Rodrigueus-Pereira; iz Čila konzul Fräss-Ehrfeld; iz Francije honorarni konzul Griebichler; iz Švedske konzul Herbert Kern; iz Zahodne Nemčije konzularni sekretar Kurt Herman; iz Italije vodja konzulata dr. Andics ter iz Jugoslavije generalni konzul Trampuž in vicekonzul Čop.

Gorenče

Vedno in vedno spet se tudi v kmetijskih obratih pripetijo delovne nesreče in posebno pogosto pri vožnjah s traktorji. Nesrečo je doživel tudi 32-letni kmet Silvester Puschl iz Gorenč v grebinski občini. Komaj je s traktorjem vozil nekaj deset metrov od doma v smeri proti št. Kolmanu, je vozilo zaneslo čez vozno pot. Traktor se je prevrnil, vendar je kmet še skočil z vozila, ko se je le-to nagibalo, toda prišel je pod njega. Traktor se je v strmini spet postavil na kolesa ter zdrvel kakih tri sto metrov po bregu. Puschl pa je obležal s hudimi poškodbami na glavi ter so ga po prvi zdravniški pomoči prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Osebnostna sprememba na generalnem konzulatu SFRJ v Celovcu

Generalni konzul SFR Jugoslavije Boris Trampuž bo po petletnem vodstvu generalnega konzulata v Celovcu nastopil drugo službeno mesto in odpotuje v avgustu iz Celovca. Za njegovega naslednika v Celovcu je bil imenovan Franc Pirkovič, doslej zaposlen v uradu republiške skupščine v Ljubljani. Novi generalni konzul je doma iz okraja Novo mesto.

Izjava

Skupno z Mladjenci je nameraval KSS na Dunaju pripraviti „1. študijski teden“ koroške študijske mladine od 24. do 31. avgusta t. l. v Svečah v Rožu. Zaključek študijskih dnevov bi tvorila v nedeljo, dne 1. septembra, slavnostna akademija v spomin 150-letnice rojstva Andreja Einspielerja ki naj bi bila slovesen shod koroških Slovencev, posebno mlade generacije.

Toda zadnja številka tržaške revije „Mladika“ [7/1963] je prinesla sporočilo Sveta slovenskih katoliških organizacij, v katerem je napovedan za soboto, dne 31. avgusta, in v nedeljo, dne 1. septembra, 2. tabor zamejske mladine, ki bo letos na Koroškem.

Ker je cilj klubskega sestanka — študijskega tedna — zajeti vse dijake in visokošolce, smo na žalost prisiljeni, da odpovemo klubski počitniški sestanki, ker načrt sestanka ne dopušta, da bi ga skrajšali. Zelo nam je žal, da smo se morali odločiti za ta korak, kljub temu, da smo že na lanskem počitniškem sestanku v št. Janžu napovedali rok sestanka za letos.

Na ta dejstvo opozorimo poleg članov posebnosti cenjene gospode referente. Prosimo za razumevanje naše odločitve.

Klub slovenskih študentov na Dunaju

Znižane letalske cene

AUA javlja, da so letalske cene na liniji Celovec—Innsbruck znižane od 235 šilingov na 143 šilingov. Kakor AUA nadalje sporoča, so na vseh mednarodnih letalskih linijah cene za skupine od 10 do 14 oseb znižane za 5 odstotkov in za skupine nad 15 oseb za 10 odstotkov. Na linijah v okviru Avstrije so letalske cene za skupine nad 10 oseb znižane za 5 odstotkov.

KOLENDAR

Petek, 2. avgust: Porcijunkula
Sobota, 3. avgust: Lidija
Nedelja, 4. avgust: Dominik
Ponedeljek, 5. avgust: Mar. Snež.
Torek, 6. avgust: Gosp. spr.
Sreda, 7. avgust: Kajetan
Četrtek, 8. avgust: Cirijak

THORNTON BURGESS

NEZGODE JANKA HRČKA

Nekega čudovitega jutra, ko je veliko okroglo sonce že plezalo navkreber po nebu in je stari oče Zahodni veler poslal vse svoje Židane sapice igrati se na Zelene trate, se je Janko Hrček odpravil na sprehod. Sprva je skrbno premetril okolico, če ni kje v bližini Lisjaka Rdečka, kajti, kot je znano, je Rdečko Janku čez vse rad nagajal.

Ker ga pa nikjer ni bilo videti, se je Janko po Samotni potki nameril proti gozdu. Sonce je tako žarko sijalo, da je Janku, ki je bil zelo debel, postalo strašno vroče. Vsakih nekaj korakov je sedel pod kakšno drevo, da si odpočije.

Bum! mu je nekaj priletelo prav na okroglo malo glavico. Kar vrglo ga je kvišku.

„Hej, Janko! je zaklical glas, ki je bil slišati, kot da prihaja izpod samega neba. Hrček je stegnil vrat in pogledal navzgor. Ravno o pravem času, da je videl Veverico Živo, kako je spustila oreh, ki je priletel naravnost na Jankov smešni, črni, mali smrček.

Gozdni brzovjav

Na vrhu lepe in košate buke
svoj brzovjav zelena žolna ima.
Kar z buke vidi, sliši, kar izve,
trk, trk — po brzovjavu brž odda.

Sporočila pa veselo, žalostne novice
vsem gozdnim prebivalcem,
kot na primer:
Nocoj bo svatba tam pod jelšo sivo.
Dolgouhec vzel bo Kratkorepko.
Poskrbite za pecivo!
Hudobni lovec Jaka
je zajčku spečemu stopil na rep.
Ubogi zajček — najbrž ga je sram —
brez repa ušel je na potep.
Kdor bi ga videl:
javi naj takoj,
pri meni zajček spi naj še nocoj.

Nagrada:
no, če ni drugače,
s korenčkom obložene
tri pogače.
A včeraj sporočila je novico:
Pomagajte, pomagajte — nesreča taka!
Iz gnezda padla pisana je
sraka!

In priletelo, priskakljalo, pritacalo
živalic in živali je nešteto,
da ko se mati sraka je vrnila,
— verjetno se je kje zaklepetala —
je mala, mala sraka
sladko že v gnezdu spala.

Milena Batič

„O!“ je rekel Janko Hrček in se prekopicnil čez štor. Toda, veste, bil je tako tolst in debel, da ga ni prav nič bolelo.

„Hahaha,“ se je smejala Živa s krošnjem. „Hahaha,“ se je skušal smejati Janko, medtem ko se je pobiral. Potlej sta se pa kar naprej smejala, saj šala ni bila slaba.

„Čemu se pa režiš?“ je vprašal neki glas, tako tesno ob Jankovem uhlju, da se je ta od presenečenja trikrat prevalil po svojem trebuščku.

Bil je zajec Peter. „Kaj počenjaš v mojem gozdu?“ ga je pobaral.

„Sprehajam se!“ je izjavil Hrček.

„Prav,“ je rekel Peter, „grem še jaz s teboj!“

In sta šla, Janko Hrček in Zajec Peter, po Samotni potki skozi gozd. Peter se je z dolgimi skoki kmalu oddaljil, kajli Petrove noge so dolge nalašč za skakanje, Jankove pa smešno kratke in ga je zaman skušal dohiteti, dasi ne moremo reči, da se ne bi trudil. Na srečo se je Peter kmalu vrnil, tiho je stopal po blazinicah in primaknil glavo k Jankovi.

„Odkril sem nekaj,“ mu je zašepetal.

„Kaj?“ je hotel vedeti Janko Hrček.

„Pokazal ti bom,“ mu je zagotavljal Zajec, „samo kot miška bodi tiho in nobene ga hrupa ne smeš delati!“

Janko Hrček je obljubil, da bo čisto tiho, kajti prav zares ga je zgrabila silna radovednost, kaj neki je Peter našel. Po prstih sta šla naprej, Zajec s širlečimi uhlji, Hrček ves iz sebe od radovednosti za njim.

Prišla sta do zelenega, z mahom obraslega hloda, ki je ležal onkraj Samotne potke. Peter se je tedaj ustavil, strigel z uhlji in gledal proti hlodu. Ustavil se je tudi Janko, gledal sem, gledal tja, gledal naravnost, pa razen hloda onkraj Samotne potke ni videl ničesar.

„Kaj pa naj bi bilo, Peter?“ je zašepetal.

„Ne moreš še videti,“ je komaj slišno zamrmral Zajec, „najprej morava skočiti čez tisti hlood. Jaz bom prvi, potem pa še ti in videl boš, kaj sem našel!“

In zajec Peter je skočil in s svojimi dolgimi nogami daleč preskočil z mahom obrasli zeleni hlood, onstran pa sedel, postrigel z uhlji in čakal Hrčka Janka.

Hrček je zastavil vse moči, da bi skočil

Pamet in siromak

Neki cesar je mislil, da je zelo prebrisan in domiseln. Ukazal je, naj razglase po cesarstvu, da dobi dve torbi zlata tisti, ki mu pove lepo laž.

Prišel je največji lažnivec. Lagal je, lagal, toda ni mogel splesti laži, dostojne cesarja. Cesar je venomer govoril:

„Je mar to laž? To že vem, tistega se pa spominjam.“

Prišel je drugi lažnivec. Tudi njemu se je godilo ravno tako. V grad je prišel tretji lažnivec, a tudi ta ni mogel nalagati cesarja. Zvrstili so se vsi lažnivci cesarstva, toda nihče ni dobil zlatnikov.

Za to zve neki pameten siromak. Vzame dve prazni torbi, ju zadene na osla in se odpravi k cesarju.

„Kaj te je prineslo, možaki?“ ga vpraša cesar. „Da nisi tudi ti prišel lagati!“

„Po opravih sem prišel, svetli cesar,“ reče mož, „pred dvajsetimi leti je tvoj oče vzel od mene naposodo dve torbi zlatnikov. Sedaj sem prišel ponje, potreboval jih bom.“

„Kdo je že videl ali slišal, da si cesar sposoja denar od capinov!“ zavpije cesar. „Lepa laž!“

„Če je laž,“ je dejal siromak, „mi napolni vreči z zlatniki, kot si obljubil. Če pa je resnica, mi jih tudi napolni in vrni dolg svojega očeta.“

„Pameten mož!“ si je dejal cesar. „Če je laž, obljubil sem. Plačati je treba, če je resnica.“

In je ukazal napolniti siromaku torbi z zlatniki.

Siromak je natovoril osla in hotel oditi. Tedaj ga cesar vpraša:

„Kaj boš počel s toliko denarja, ubogi mož!“

„Ribam ga bom vrgel v morje, svetli cesar.“

„Si nòr ali boš ravnokar znorel!“

„V norem cesarstvu živim, toda pamet me še ni zapustila!“ je odgovoril siromak. „Ko bom vrgel zlatnike v morje, mi nihče ne bo mogel reči, da sem jih pridobil z lažjo. Bolje je biti pameten siromak kot bogat lažnivec. Pa tudi ribe so molčeče in ne bodo razglasile, da so na svetu ljudje, ki plačujejo zato, da jim lažejo!“

Bolgarska pravljica

daleč in visoko, tako kot je videl skočiti Petra, toda njegove kratke nožice niso poseben priprave na taka dejanja in pri vsem je bil še zelo zelo debel. Čeprav se je močno potrudil, da bi napravil tako kot je Zajec, se je vrh hloda zataknil z glavo naprej z zamolklim padcem štrbunknil na Lisjaka Rdečka, ki je trdno spal na tej strani zelenega hloda.

Peter se je začel tako nezadržano smejati, da si je moral s tacami stisniti trebušno prepono.

Joj, kako se je Janko Hrček ustrašil, ko je videl, kaj je storil! Sploh se ni poskušal postaviti na noge, kar odvaljal se je za mali grm in kar tam obležal in zadrževal sapo.

Ko je Janko tako nemilo priletel nanj, se je Lisjak godrnjaje zbudil in edino, kar je videl, je bil Peter, ki se je tako režal, da je imel vse štiri v zraku. Rdečko ni prav nič omahoval. Misli je, da je nanj skočil Peter in je planil za njim, Peter pa ga tudi ni čakal. Smukal se je okoli dreves in preskakoval grmke, zavijal sem, zavijal tja in tekel, kar so ga noge nosile. Zdaj, ko je videl, da je šale konec, se je prav resno ustrašil Lisjaka Rdečka. Ta je drvel ja njim, okoli drevja, okoli grmovja, toda ujeti ga ni mogel.

Peter je priletel do hiše Jake Smrduha in ker je vedel, da ga ni doma, je smuknil noter na varno. Vrata so namreč bila za Rdečka pretesna. Lisjak je sedel pred hišo in čakal, toda Petra ni hotelo biti ven.

Naveličal se je čakati in zavil domov, kjer ga je že čakala Mati Lisica z malico.

Ves ta čas je Janko Hrček nemo ležal pod grmom in ko je videl, da je Zajec Peter ušel Lisjaku in se prepričal, da je Rdečko zavil domov, se je pobral, si lepo skrtatil kožušek in jo stisnil po Samotni poti skozi gozd, dokler ni prispel na svojo lastno ljubo Stezico ob Zelenih trati, kjer so se Židane sapice še zmerom igrale in kjer je pred svojim snažnim majhnim domom znova občutil varnost in srečo.

Oženil se je zajec

Oženil se je zajec vdovec z lisico vdovo. Ježek bežek goste vabi. Kuhar medved kolače mesi. Zaba kvaka, v tri glasove poje. Črček za ples zaigra. Komar se v kolo zavrti. Muha se mu zasmeje:

„Skoči, skoči, ti junak, ves tenek in dolgokrak!“

Komar se razjezi in poč muho. Muha pade na tla, da se zemlja strese, in zavpije do neba:

„Ojoj, umrla bom! Zberite se ljudje! Voz in par volov pripravite, da mi truplo odpeljete!“

Ivo Andrić

68

Travniška kronika

Popolnoma druge vrste mož je bil vladika Joanikije, velik in okoren menih, ves skrit v črni bradi, z večnim srditim izrazom na obrazu, z nečim odrezavim in vojaškim v vsem svojem vedenju, kakor bi pod črno kuto nosil oklep in bojno opremo. Njega so Turki močno sumili zveze s srbsko vstajo, toda dokazati mu je niso mogli.

Na konzulova vprašanja je odgovarjal kratko in ostro, toda odkrito.

„Vi bi radi vedeli, ali sem za Ruse. Povem vam, da smo mi za tistega, ki nam pomaga, da ostanemo živi in se sčasoma osvobodimo. Saj vi, ki tukaj živite, veste, kako je z nami in kaj trpimo. Zato naj se nihče ne čudi...“

Mitropolit se obrne k vladiki in ga opomni s pogledom svojih brezizraznih oči, grozljivo razlitih za debelimi stekli, toda vladika neomajno nadaljuje:

„Krščanske države se bojujejo med seboj, namesto da bi se zedinile in složno potrudile, da bi bilo te nesreče vendar kdaj konec. In to se vleče že stoletja, vi bi pa radi vedeli, za koga smo...“

Mitropolit se spet obrne in, videč, da pogled ne pomaga, naglo poseže vmes z molitnim glasom:

„Naj Bog poživi in ohrani vse krščanske sile, od njega

poslane in po njem podpirane. Mi vedno prosimo Boga...“

Toda sedaj vladika naglo in ostro ustavi mitropolita: „... Za Rusijo, smo, gospod, in za osvoboditev pravoslavnih kristjanov izpod nekrščanskega jarma. Za to smo, in kdor ti pravi drugače, mu ne verjemi!“

Mitropolit se spet oglasi in začne razpredati nekaj ljubeznivega, s samimi sladkobnimi pridevki, ki jih Davna prevaja s težavo, urno, pomanjkljivo in preskakovaje.

Daville je gledal mrkega vladika. Imel je težko, nekako zamašeno dihanje in piskav glas, ki ni tekel enakomerno in zlagoma, temveč pretrogoma, rahlo kolcavo, kakor v eksploziji nerazumljivega, dolgo zaprtega srda, ki menda napolnjuje tega človeka do grla in bruha pri vsaki besedi in gibu iz njega.

Daville si je na vse pretege prizadeval, da bi mitropolitu in vladiki razložil smernice svoje vlade in jih pokazal v čim lepši luči. Toda še sam ni verjel v uspeh; na vladikovem obrazu ničesar ni moglo ublažiti srdite in užaljene poteze, mitropolitu je pa sploh bilo malo mar, kaj kdo govori. Vsako govorjenje je poslušal kot žuborenje besed brez pomena, z enako prijazno raztresenostjo in mirnodušjem, z enako sladkobnim in neiskrenim prirejanjem.

S tema dostojanstvenikoma je prišel v konzulat tudi Pahomij, mršav in bledičen jeromonah, ki je pastiral v travniški pravoslavni cerkvi. Ta bolehní človek, sključen v pasu, večno kislega in skremženega obraza, kot bi imel čir na želodcu, je malokaj prišel v konzulat; navadno je odklanjal vabila, češ da je bolan ali da se boji Turkov. Kadar koli ga je Daville srečal in ga hotel s prijaznim pozdravom zaplesti v pomenek, se je Pahomij še huje sključil in še močneje sklonil obraz, pogled mu je begal (ta pogled konzul dobro pozna pri Bosancih) in bil uprt ne narav-

nost v oči, temveč nizko in pošev zdaj v eno zdaj v drugo ramo sogovornika. Edino z Davno je včasih govoril bolj sproščeno.

Tudi danes, ko je moral priti s svojima poglavarjema, je sedel ta neprijetni gost skrčen in molčeč na koncu mize, kakor bi mislil vsak hip pobegniti, brez besede zroč predse. Toda ko ga je Davna nekaj dni po mitropolitovem odhodu srečal in začel govoriti z njim „po svoje“, je zlatenični in shirani jeromonah oživel in spregovoril, zroč ostro in naravnost. Beseda je dala besedo, pogovor se je vse bolj razvnel. Davna ga je izzival, trdeč da mora vsak narod, vsaka vera in vsakdo, ki kaj pričakuje, upreti oči v vsemogočnega francoskega cesarja in ne v Rusijo; njo bodo Francozi še to leto podjarmili kot zadnjo evropsko državo, ki jim še ni podložna.

Velika in navadno krčevito stisnjena jeromonahova usta so se zdaj široko odprla in odkrila v tem drobnem bolniškem obrazu bele ravne in volčje močne zobe, na obeh straneh ust pa so se začrtele nove, doslej neznane poteze objestnega, porogljivega veselja. Jeromonah je sunil z glavo nazaj in se nepričakovano glasno nasmejaj, tako porogljivo in veselo, da je celo Davna ostrmel. To je trpelo samo trenutek, potem pa se je Pahomiju obraz prav tako naglo spet zložil v običajne gube, postal kratek, droban in skrčen. Malce se je obrnil in pogledal, ali ni kdo v bližini; pritisnil je obraz k Davnovemu ušesu in mu rekel z zamolklim živahnim glasom, ki se je ujemal s prejšnjim smejočim se obrazom, ne pa s tem sedanjim.

„Poslušaj, prijatelj, kaj ti povem: to si kar iz glave izbiji!“

K Davnu zaupno sklonjeni jeromonah je to povedal prijateljsko in obzirno, kakor da mu podarja bogve kakšno dragotino. Nato je odsekano pozdravil, nadaljeval svojo

Nekaj splošnih navodil za vkuhanje

Za vkuhanje ne kupujte prvega sadja, temveč počakajte na zrelo. Takšno kuhate manj časa in ohranite v njem več vitaminov.

Ce želite imeti vkuhanu sadje (kompote in marmelade) skozi vse leto, zadostja za štiričlansko družino 60 kozarcev. Seveda če niso pri hiši preveliki sladkosnedeži.

Sadja ne perite, temveč ga samo preplahnite.

Pri kuhanju marmelade ali džema posmetite pene samo enkrat, in sicer na koncu, ko je oboje že kuhano.

Ce se marmelada dolgo ne zgosti, stisnite vanjo sok ene ali dveh limon ali nstrgajte vanjo olupljeno jabolko.

Vkuhanemu sadju škodujejo predvsem toplota, vlaga in svetloba.

Marmelada je kuhana tedaj, če se na kupčku, ki ste ga dale na krožnik, naredi kožica.

Kotiček z obešalnikom

■ V srednje veliki predsobi si še lahko privoščimo premično leseno steno, prekrito s fotoreprodukcijo starinske slike ali pisano tapeto in za katero skrijemo obešalnik na steni. V majhnem stanovanju pa bo taka stena lep okras tudi v dnevni sobi.

■ V predsobi zakrijemo steno z leseno ali lesenično ploščo, na katero montiramo kovinski obešalnik in polico za klobuke in torbice.

■ Praktično z lepim združuje tudi pisana tapeta na steni, pritrjena za obešalnikom in polico, ki nas bo veselo pozdravila, ko bomo stopili skozi vrata.

Pozor, komarji že brusijo kopja!

● KAKO SE JIH UBRANIMO!

1. Kadite! Komarjem tobak neznosno smrdi.
2. Če sami ne kadite, pustite, da pokadi prijatelj več cigaret v sobi, kjer imate razobešeno obleko. Obleka bo sicer dišala po tobaku, vendar boste v njej, kakor v železnem oklepu, varni pred komarji.
3. Za ženske, ki ne kade, je najbolje, če zjutraj pridenejo vadi, s katero se umivajo, nekaj kapljic kisa. Komarji ljubijo „sladko kri“, zakaj bi jim je nekoliko ne okusali. Kakor hitro zaduhajo na koži kiselkast duh, je njihove naklonjenosti konec.
4. Če težko prenesete kisel vonj, si gole noge in roke namažite s kakšnim močno dišečim oljem. Komarji in sploh vse žuželke ne prenesejo močnih vonjev.
5. Ljudje, ki ne marajo družbe svojih znancev in komarjev, se obeh vsiljivcev prav lahko znebe, če svojo obleko nekoliko „odšavijo“ z bencinom. S tem še pridobite na ugledu, ker bodo mislili ljudje, da imate avto.

● KAKO SI POMAGAMO, ČE SO NAS KOMARJI ŽE OPIKALI!

1. Mesto, kamor nas je pičil komar, dobro in večkrat nadrgnemo s slino.
2. List rabarbare zmečkamo nekoliko v roki, ali prežvečimo in položimo na komarjev pik. Enak učinek dosežemo lahko s stebelcem poljske kislice.
3. Iz kuhinjske soli in vode napravimo mokro zmes in jo položimo na ranjeno mesto. Prav tako pomaga tudi vlažna soda ali moker sladkor.
4. Salmiak je eden izmed najboljših pripomočkov za zdravljenje žuželkinih pikov. Če nimate tega pri roki, pomaga tudi navaden kuhinjski kis.
5. Obkladek omehčane, z vodo razredčene gline tudi prav dobro pomaga ubogemu junaku, ki je za las ušel iz bliske s komarji. Po takšnem obkladu piki nehajo peči in nesrečnež lahko mirno zaspi.

Strah poapni žile

Nove ugotovitve o arteriosklerozi

Z novjšimi raziskavanji in poizkusi so zdravniki ugotovili, od kod izhajajo vzroki za poapnenje žil pri tako velikem številu ljudi, in to ne samo starejših, temveč sorazmerno mladih. Ameriški in francoski znanstveniki, ki so se s tem največ ukvarjali, so ugotovili: poapnenje žil ne nastopi v tolikšni meri zaradi premastne hrane, temveč so glavni vzroki strah, živčna napetost in razburjenje.

Starejši zdravniki trdijo, da je bilo v letih pred prvo svetovno vojno zelo težko najti človeka — mlajšega od šestdeset let, ki bi imel poapnenje žil. Presenetljivi pa so bili rezultati, ki so jih dobili pri pregledu mrtvih vojakov — ubitih v korejski vojni. 77 odstotkov jih je imelo bolne žile. Danes ima arterioskleroza že veliko ljudi, ki so mlajši od trideset let.

STEWARDOVA TRDITEV

Doktor Steward, zdravnik na univerzi v Južni Afriki, je leta 1961 dokazal da se količina holesterola — glavnega povzročitelja arterioskleroze — naglo dvigne dvigne po zavžitju hrane, ki vsebuje veliko masti ali masla. Nasprotno pa se količina holesterola naglo zmanjša, če so v hrani olja rastlinskega izvora. Strah pred holesterolom je dosegel vrhunec in po vsem svetu, posebno pa še v Ameriki, se je občutno zmanjšala potrošnja masti in masla, obenem pa je skokoma porasla potrošnja jedilnih olj.

STRAH PRED INJEKCIJO

Nekateri poskusi pa so prav nazorno pokazali, da glavni vzrok ne tiči v hrani, temveč je za uravnavanje holesterola v krvi odločilno človekovo duševno stanje. V inštitutu za srčna obolenja blizu Washingtona so prišli zdravniki v bolniško sobo »oboroženi« z injekcijskimi brizgavkami, na katerih so se bleščale ogromne igle. Ko so bolnikom odvzeli kri, so ugotovili, da je količina holesterola naglo rasla in se celo ravnala po debelini igle.

Najmanjša je bila takrat, ko je potekal od vzem v mirnem, prijetnem vzdušju. Da je psihološki činitelj tako zelo odločujoč, zdravniki zato niso mogli zapaziti, ker krvi niso nikoli analizirali večkrat zaporedoma. — Doktor Wolf in njegovi kolegi v centru za medicinske raziskave v Oklahomi so raziskovali prav na tem področju. Skupini bolnikov so analizirali kri vsako uro. Krivulja holesterola se je pri enem izmed bolnikov naglo dvignila od 3,2 do 4,5 grama (in sicer zaradi razburjenja pri neki razprtiji s kartami). Pri drugem so zaznali porast holesterola zaradi razžalitve. Obratno pa so opazili padec holesterola pri štiridesetletnem moškem vselej, kadar ga je obiskala njegova prijateljica.

ZARADI SKRBI

Do podobnih zaključkov so prišli tudi drugi, ne samo v bolnišnicah. Vojaški zdravniki ameriškega letalstva so potrdili te domneve; saj se je količina holesterola povečala pri poskusnih pilotih vedno takrat, kadar so morali opraviti svojo nalogo. — Podobno je bilo tudi s padalci. Pri nekem oficirju so ugotovili porast za 2 grama, ko je prejel slabo novico od doma. V San Franciscu so eksperimentirali na dveh skupinah zdravih ljudi. V prvi so bili ljudje z mirnimi pisarniški službami, brez družinskih ali družbenih težav, v drugi pa izraziti poslovni ljudje s stalno živčno napetostjo in družbeno aktivnostjo. Obe skupini sta se enako hranili. Po določenem obdobju so ugotovili, da je v krvi drugih znatno več holesterola.

Med interniranci, ki so bili zaprti v nemških koncentracijskih taboriščih, jih je bilo 39 odstotkov skleroznih, čeprav je bila njihova hrana popolnoma brez masti. Trdijo, da je to posledica avitaminoze in pa stalne živčne napetosti ter strahu, v katerem so živeli.

Da ni toliko važen fizični položaj kolikor živčna napetost, nam kažejo tudi poskusi, ki so jih v Ameriki naredili na osmih študentih. Dva izmed njih so na primer zaprli v zelo mrzlo sobo. Ko so jima čez pol ure analizirali kri, so ugotovili izreden dvig holesterola. Drugim študentom pa so 2 uri prej povedali o poskusu. Pol ure nato se jim je zaradi strahu in živčne napetosti količina holesterola dvignila, ko pa so jih zaprli, je njihova notranja napetost padla, kar se je poznalo tudi na holesterolu. Vplival torej ni občutek mraza, temveč le misel nanj.

NASVET — TELESNA AKTIVNOST

Pri velikih fizičnih naporih, tako trdijo zdravniki, zahteva naše telo veliko energije, ki jo črpa iz sladkorja, rezerv maščobe itd. Naš živčni sistem poskuša aktivizirati čimveč telesnih zalog za to nalogo. To se zgodi tudi pri poslovnem človeku, človeku z veliko misleno aktivnostjo in živčno napetostjo. Ker pa le sedi in telefonira, njegovo telo nima take možnosti, da bi zbrano energijo uporabilo, pa se maščobni elementi v krvi zbirajo okoli

arterij. Zato imajo svojo realno osnovo trditve, da se bolniki pojavljajo predvsem med fizično manj aktivnimi ljudmi in pri tistih, ki svojih čustvenih in živčnih napetosti ne sprostijo, temveč zadržijo zase in jih tako »grizejo« in mučijo.

Štirideset odstotkov ljudi s poapnenimi žilami ima normalno količino holesterola. To pomeni, da povečana količina še ne naznanja, da smo ali da bomo sklerotični, ker se ta lahko dvigne že zaradi same misli ali strahu pred tem.

Da bi se žile ohranile pred poapnjenjem, nam zdravniki svetujejo: izogibajmo se hrane, v kateri je veliko maščob, če pa že veliko jemo, potem zbrano energijo z aktivnim delom in telesnim gibanjem tudi porabimo; po nepotrebnem nikar ne obremenjujmo svojih živcev s skrbmi in nikar svojega gneva ne zadržujmo, temveč ga bruhamo iz sebe. To bo sprostilo našo živčno napetost, koristili pa bomo tudi svojemu telesu.

Za vroče dni

Večnih limonad in oranžad smo se že naveličali, zato bomo poskušali sebi in bližnjim pripraviti kakšno spremembo in mogoče tudi presenečenje. Morda bi poskusili tole:

LEDENA KAVA. Večji kozarec napolnimo do polovice z zdrobljenim ledom, dolijemo dobre črne kave in pridenemo žlico sladkorja v prahu ter kozareček konjaka. Serviramo s slamico.

CHERRY MIX. Olupke ene limone dobro zrežemo in kašo namočimo za nekaj ur v pol litra dobrega cherry-vina. V drugo posodo zlijemo buteljko belega vina in mu pridamo 250 gramov sladkorja. Pred serviranjem zmešamo en del cherry-vina in dela belega vina, dodamo led ali postavimo v hladilnik.

SATANOVO MLEKO. V liter in pol mrzlega mleka vlijemo kozarec malinovega ali sadnega soka in pol kozarca cherry likerja. Serviramo takoj.

LIMONADA Z JAGODAMI. Sok ene limone izcedimo na pol kozarca zdrobljenega ledu, pridamo žlico moka-sladorja in nekoliko slaženih gozdnih jagod. Pred serviranjem dolijemo mineralne vode ali sifona.

JAGODNI PUNC. Na četiri kilograma gozdnih jagod nalijemo pol kozarca malinovca in kozarec vermuta. Pridamo še limonin olupke in pustimo stati tri ure. Potem dolijemo buteljko penetečega ali navadnega vina. Pri serviranju punc bo želji razredčimo s sifonom.

Mali nasveti

■ Vlažne madeže na usnju odstranjujemo z navadnim vazelinom. Na krpo stisnete nekaj vazelina in dobro namočite usnje, čez dva dni izloščite s čisto volneno krpo.

■ Ko kupujete volneno odejo, pazite na njeno težo, ne glede na debelino, saj bo le lahka odeja dober izolator za mrzli zrak.

■ Velikost odeje za otroško posteljo naj bi bila 130×180 cm, za odrasle pa 180×220 cm.

■ Rob odeje obšijte s svilo ali z atlasom, da se ne bi prekmalu raztrgala; samo obšivanje se ni dobro obneslo.

■ Sobno opravo iz orehovine očistite z mešanico enakih delov olja, vazelina in terpentina. Po eni uri postopek ponovite in pustite, da se suši 12 ur. Nato zloščite les z jelenjo kožo.

■ Ste res zanemarjeni, kot vam očitajo? Poglejte se v zrcalo če imate veliko preveč kilogramov in neurejene lase bo to kar držalo.

pot; izognil se je čaršije in glavnih ulic pa iskal kot vedno stranskih poti.

22

Usode vseh teh tujcev, ki jih je napravilo in zgnello v to ozko in vlažno travniško kotlino in so bili obsojeni, da za nedoločen čas in v čudnih okoliščinah živijo v njej, so naglo dozorevale. Nenavadne razmere, v katere jih je zaneslo, so jim pospešile notranje procese, ki so jih bili prinesli s seboj, in so jih burno in neusmiljeno pehale v smeri njihovih nagonov. Tukaj so se ti nagoni razvili in pokazali v takem obsegu in obliki, v kakršni bi se v drugačnih razmerah najbrž nikoli ne razvili ne pokazali.

Že prve mesece po prihodu von Pauliča je bilo precej očitno, da bo odnos med novim konzulom in tolmačem Rotta težak, da bo sprožil spor in prej ali slej tudi prelom. Kajli težko bi na svetu našli dva človeka, tako različna in vnaprej izbrana za nesporazume in spore.

Hladni, umerjeni in čisti podpolkovnik, ki je širil povsod okrog sebe ozačje kristalnega, ostrega mrza in jasnine, je razburjal in izzival nečimrnega in razgrajenega tolmača že samo s svojo navzočnostjo; vzbujal je v njem nešteta in krčevito zamotana vprašanja, ki so dotlej spala ali se potajila. Reči, da sta se ta dva človeka odbijala, bi bilo napak, ker se je dejansko samo Rotta odbijal od podpolkovnika kot velikanske, nepremične ledene skrili in, kar je bilo najhuje, vračal se je po nekem neizprosni in usodnem zakonu, pa spet in spet butnil ob njo.

Človek bi nikoli ne mislil, da so lahko tudi tako razumni, pravični, v vseh pogledih hladni ljudje usodni in da vplivajo na bližnjega pogubno. Vendar se je v tem primeru to zgodilo. Rotta je bil na neki stopnji notranjega razkroja in propadanja, da mu je starešina, kakor je bil von Paulič, moral povzročiti nagel konec. S svojim mirom, s skoraj nečloveško objektivnostjo je bil podpolkovnik

strup za zastrupljenega tolmača. Ko bi Rotta dobil mehkega in popustljivega predstojnika, kakor je bil von Mitterer, ali pa kakega boječega in neuravnovešenega človeka, ki bi ga zanašale človeške strasti, čeprav najhuje, bi še nekako vzdržal. V prvem primeru bi živel od popustljivosti, v drugem bi njegovi temni in zapleteni nagoni našli oporišče v podobnih nagonih, s katerimi bi se spopadli, da bi si v tem neprenehnem bojevanju in trenju nekako obdržal ravnovesje. Toda takega predstojnika, kot je bil von Paulič, je Rotta butal kot obsedenec ob ledeni zid ali varljivi snop luči.

Že samo s svojim pojmovanjem, vedenjem in ravnanjem je bil von Paulič za Rotta velika in mučna sprememba na slabše. Predvsem je bil novemu konzulu dosti manj potreben kakor von Mittererju, ki sploh ni mogel biti brez njega. Za von Mittererja je bil neke vrste pribežališče za najhuje in najbolj grobe neprijetnosti v službi, pravcata rokavica za najogabnejše posle. Po vrhu je bil tolmač v marsičem, posebno še zadnja leta, neka vrsta »sive eminence«. Kadar koli so ob času družinskih kriz ali službenih zapletiljav napadle von Mittererja trenutne ohromitve volje v zvezi z njegovo utrujenostjo in bolnimi jetri, je bil Rotta tisti, ki ga je podprl. Vzel je »stvar« v svoje roke in že s tem ustvaril oslabelemu možu občutek olajšanja in vzbudil hvaležno vdanost. »Stvar« je pa rešil lahko, ker sploh ni bila težka, temveč se je samo konzulu v tistem trenutku in stanju zdela nepremagljiva in nerešljiva.

Na vse to pri novem predstojniku seveda še v sanjah ni mogel misliti. Von Pauliču je bilo vse delo ravno in pravilno kakor šahovnica, na kateri je igral z mirom in zbrano igralko, ki dolgo premišlja, toda ne pozna strahu pred potezo, ne kesanja po njej in ne potrebuje nikogar, da bi mu svetloval, ga branil ali podpiral.

Mimo tega je bil von Pauličev način poslovanja oropal

tolmača še zadnjih zadovoljstev, ki so mu ostala v njegovem zavoženem in usahljenem življenju. Oholo in drzno vedenje s strankami in mlajšimi, z vsemi, ki so mu mogli škodovati ali pa so bili odvisni od njega, je bilo za Rotta sicer klavarno, toda poslednje in edino veselje v njegovem notranjem neredu in polomu, bedna iluzija moči in vidno znamenje gospostva, za katerega je zaman zapravil dušo, sile in mladost.

Po kakem takim izbruhu, ko je napihnen, razkačen in rdeč v obraz vpil in psoval nad kom, ki mu ni mogel, ni smel ali ni znal odgovoriti, je tolmač začutil vsaj za trenutek, toda božanski trenutek, globoko slast in brezmejno srečo, da je nekaj strl, nekoga uničil in podrli ob tla, on pa stoji nad onemelim nasprotnikom; pobili nasprotnik se pogreza v zemljo, njega pa velika sreča dviguje visoko nad zemeljska bitja, in vendar dovolj nizko, da ga lahko vsi vidijo, merijo in občutijo njegovo vzvišenost. Toda sedaj mu je ta podpolkovnik požrl še zadnje pobleške lažne sreče.

Konzulova navzočnost je že sama po sebi sedaj onemogočila take nastope. Pred pogledom njegovih temnomodrih mrzlih oči ni mogla strpeti nobena iluzija, razbila se je vsaka samoprevara in zgrmela v nič, iz katerega je bila tudi vzniknila.

Že prve tedne je von Paulič ob prvi priložnosti opozoril Rotta, da je več načinov, kako ljudem mirno poveš stvari in zlepa dosežeš od njih, kar želiš. Svekakor on ne pusti, da bi kdor koli iz konzulata tako govoril s komer si bodi, doma ali v mestu. Takrat je tolmač prvič in zadnjič poskušal vplivati na novega konzula in mu vsiliti svoje pojmovanje. Toda poskus se je popolnoma ponesrečil, Rotta, ki si je iz pretkanosti in drznosti skoval svoj drugi značaj, se je počutil pred tem človekom kakor omrtvičen.

(Se nadaljuje)

Komaj je novembrsko sonce posijalo v majhno stanovanje v sedmem nadstropju, je John Roderick vstal, stopil bos k vratom na teraso in jih na široko odprl. Hladen jutranji zrak je zavel v sobo, toda John se ni oziral nanj, čeprav je imel na sebi samo tanko svilenko pižamo. Stopil je na teraso in se ustavil nekaj centimetrov pred nizko železno ograjo. Globoko je vzdihnil, razširil roke in jih dvignil kvišku. Nato je spustil roke na prsi, počenil in se zopet dvignil...

Medtem ko je John opravljaj jutranjo telovadbo, je Werna ležala budna. Nato je počasi zlezla izpod odeje in neslišno stopila na teraso.

Njen mož je še telovadil. Vedela je, da je ta trenutek najprimernejši. Kadar je John dvignil roke, se je za kratek hip povzpela na prste, kar je bil zelo nestabilen položaj. Počakala je, da je prišel v ta položaj, nato pa je kot blisk planila nadenj. Z iztegnjenimi rokami se je zaletela v njegov hrbet.

John je zletel preko ograje, vendar ni padel dol. Za svoja leta je imel še vedno dobro fizično kondicijo. V zadnjem hipu se je z eno roko oprijel ograje in je tako obvisel nad prepadom.

— Werna! — je zaklical.

Werna je buljila vanj s široko razširjenimi očmi. Nato se je nenadoma domislila, da se mora boriti. Skušala je ločiti moževe prste od ograje, toda njegova moč se je v obupu podvojila. Nato ga je pričela tolči po členkih. Ker niti s tem ni uspela, je stekla v sobo, da bi vzela kakšen trd predmet.

Toda tudi topot je bila prepočasna. Ko se je vrnila s ščetko v roki, se je John že potegnil preko ograje in je ležal na betonskih tleh terase. Zgrozila se je in pobegnila nazaj v sobo.

S težavo se je dvignil in stopil za njo. Ko je prestopil prag, se je zvalil po preprogi. Dolgo je tako ležal in zbiral moči.

Naposled se je dvignil na komolce in poiskal z očmi Werno. Sedela je na robu postelje in ga opazovala.

— Werna, poizkusila si me ubiti. Zakaj?

— Zato ker te sovražim.

— To je smešno. To ni res. Zakaj bi me sovražila?

— Za to imam nešteto razlogov.

Počasi se je dvignil s tal in omahovaje

stopil k ogledalu. Neobrit, razkuštran, bled — bil je podoben strašilu.

— Kaj boš storil? — ga je vprašala žena. — Ali boš poklical policijo?

— Ne, — je odgovoril po kratkem premolku. — Ne bom poklical policije.

Za svojo mizo v zakonski posvetovalnici, kjer je bil zdposlen, je John Roderick razmišljal o stanju v svoji družini. Kakor ironija so gledala z zidu nanj gesla, kot na primer: „Ni zakona, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti“, „Dokler živimo, upamo“ in podobno. Toda John jih ni videl. Razmišljal je...

Ko se je zvečer vrnil domov v sedmo nadstropje, je imel v svoji glavi celo majhno

C. B. GILFORD

PREDMET ŠTEV. 505

kartoteko najbolj značilnih primerov iz svoje dolgoletne prakse zakonskega svetovanja.

Werna je bila oblečena. Ob stolu je stal kovček.

— Kaj se dogaja? — jo je vprašal z malce nenaravno veselostjo.

Werna je naglo vstala.

— Odhajam, John. Mislim, da je tako najbolje.

— Neumnost! Zakaj bi odšla? Saj si vendar moja žena! Morda si mislila na tisti brezpomembni jutranji dogodek na terasi? — Trdil se je, da bi se obnašal čimbolj brezbrizno, ko ji je pomagal slačiti plašč. — Saj sva vendar oba zrela in inteligentna. Morava najiti rešitev. Vsaj jaz bi to moral... z ozirom na moj poklic. Ni zakona, ki ga ne bi bilo mogoče rešiti.

Stopil je k baru in napolnil dve čašici.

— Prepustila si se svojemu trenutnemu nerazpoloženju. Napadla si me zaradi nečesa kar sem ti storil. Torej sem te jaz izzval. Če si me v listem trenutku sovražila, morajo biti razlogi za to. Te razloge morava odstraniti...

Za trenutek se mu je pojavil pred očmi predmet št. 346 in v duhu ga je prečital: „Žena pravi, da ne more prenesti neprestanega moževega govorjenja. Tudi ona bi

včasih rada prišla do besede, on pa jo neprestano muči s svojimi problemi...”

John Roderick se je nasmehnil. Zvalil se je v naslonjač in dejal:

— Zdaj pa mi pripoveduj, kaj si danes počela!

*

Odpravljala sta se spat, ko je John odkril v svoji duševni kartoteki predmet št. 215: „Mož je preveč športni tip: kegljanje, plavanje, telovadba itd. Ženo pa šport sploh ne zanima”.

— Draga, — je dejal, — jutri zjutraj bova spala malo dlje kot navadno... Sklenil sem, da preneham z jutranjo telovadbo.

ŠTEV. 505

Zdelo se mu je, da je opazil v njenih očeh prezir, in je pohitel s pojasnilom:

— Verjetno misliš, da se bojim stopiti na teraso. Smešno! Uvidel sem, da te moja telovadba moti. Odpiram vrata in v sobo prihaja mrzel zrak. To pa zate gotovo ni prijetno.

Niti z besedo mu ni izrazila hvaležnosti, temveč je nadaljevala s česanjem.

*

Naslednjo soboto, ko je imel prost dan, se je spomnil predmeta 422: „Mož je neverjetno skop, kadar gre za ženine osebne potrebe čeprav njegov zaslužek ni majhen.”

— Werna, — ji reče po zajtrku. — Zakaj si ne bi šla kaj kupiti?

— Zakaj?

— No... že dolgo si nisi nič kupila, kajne? Ženske pa ne morejo živeti brez nakupovanja.

Vrnila se je opoldne, obložena s paketi, in mu pokazala, kaj je kupila. Same okusne stvari, posebno klobuke.

Večer je minil mirno. Skupaj sta poslušala radio, čeprav nista sedela drug blizu drugega. John je pričel brskati po svoji duševni kartoteki in postal pozoren na predmet št. 433: „Mož preveč zavzet s svojim delom. Zanimarja ženo, ki hrepeni po malo toplote.”

— Werna...

— Da?

— Nikoli nisi bila tako lepa... Nekaj je v tebi, česar ni mogoče izraziti z besedami...

Werna pa se ni zmenila za ponujeno roko. Vstala je in odšla v spalnico. V njeni hoji je bilo nekaj, kar je že davno pozabil.

Stopil je za ženo v spalnico. Sedela je na postelji in z očmi, ki so se svetile v polmraku, je bila podobna prežeči mački.

Roderick pa se je še oboje, da bi legel. Začutil je, da mu primanjkuje zraka, in lotevala se ga je zaspanost.

— Ali bi lahko odprl vrata na teraso?

Ne da bi čakal na odgovor, je stopil k vratom, jih široko odprl in stopil na teraso. Zdaj se je bolje počutil.

Tedaj je zaslišal njene korake za seboj. Bila je bosa in v spalni srajci.

— Ne vem, kaj mi je, — je dejal John. — Zdi se mi, da sem nočjo preveč popil...

— To ni od whiskyja, — ga je prekinila.

— Kupila sem ga, ko sem bila danes v mestu... in sem ti ga dala v večerjo...

— Kaj?

— Uspavalno sredstvo. Želim, da bi ostal miren, dokler te ne bom porinila čez ograjo.

Neverno jo je pogledal, občutek omamljenosti pa je postajal vedno močnejši.

— Prav si imel, John. Izbrala sem neprimeren trenutek, ko sem te hotela poriniti preko ograje. Nekdo bi me lahko videl. Zdaj pa je tema. Prepričana sem, da ne bodo mnogo raziskovali o moškem, ki se je vrgel s sedmega nadstropja...

Zdelo se mu je, da pleše okoli njega, čeprav je vedel, da stoji na mestu.

— Ampak... saj sem popravil vse svoje napake... dolgo pripovedovanje... jutranjo telovadbo... skopost...

— Ni vse, John. Nisi odpravil glavne napake. Svoje ničurnosti. Svoje absolutne prepričanosti, da veš vse, da znaš vse najbolje...

Porinila ga je, ne premočno, toda to je zadostovalo...

Ko je padal, se je Roderick spomnil nekega predmeta. Nosil je številko 505: „Mož je strašno dolgočasna oseba, ki je prepričan, da vse najbolje ve, sebičnež, žena ga ne more prenašati.”

za oddih in razvedrilo

HENRY SLESAR Oglas

Bleda ranjenka se je naslonila na nosila in začudeno zamajala z glavo. »Blazen je,« je rekla, »enostavno blazen. Res si ne znam razložiti, kako je prišlo do tega.»

»No, pripovedujte,« jo je bodril policijski poročnik in se ji prijazno nasmehnil.

Požrla je slino in spet legla na nosila. »Tako je bilo,« je obotavljaje začela. »Milton — moj mož — in jaz vsa sedela zjutraj pri zajtrku. Ura je bila že skoraj deset, ker Milton ob sobotah vedno rad dolgo spi. In kot po navadi je seveda takoj planil po časopisu.

To branje časopisa med zajtrkom je ena najgrših Miltonovih navad. Moram mu streči, natakam mu kavo, mažem mu maslo na kruh, on pa se mi sploh ne zahvali in ves čas bulji v tisti trapasti časopis.

Tako je bilo tudi danes. Sedel je za mizo, bral, cmokal — kar nenadoma pa je postal tako čuden, kot bi ga kaj pičilo. Planil je pokonci, iztrgal košček iz časopisa, kak naslov ali kdo bi vedel, kaj, in ga vtaknil v žep. Potem je planil k obešalniku, s silo oblekel suknjič, si posadil na glavo klobuk in zdrvel ven, kot bi mu gorelo za petami. Preden sem se prav zavedela, je že bil na cesti.

Predstavlajte si gospod poročnik: ne da bi mi rekel eno samo besedico. Sploh nisem vedela, kam se mu tako strašno mudi. Enostavno zginitil je.

In ob četrt na dvanajst se je nenadoma spet vrnil. Slišala sem, kako je previdno odprl vhodna vrata. »Milton,« sem zaklicala, »si ti?»

Res, bil je Milton. In kaj mislite, kaj je počel? V roki je držal revolver in meril name. Sprva sem pomislila, da se samo šali. Lahko si mislite, kako me je zmedlo, ko je res potegnil za petelina in — bum sprožil!

Nikoli si ne bi mislila, da bo moj Milton zmogel storiti kaj takega. Kar tako streljati vame! Stopi predme, pomeri, ustrelj, se obrne in jo spet mahne ven.

Smešno, nisem vedela, kakšni so občutki, ko človeka zadene krogla. Začuti se kratek, močan udarec — in nič več. Ste to že vedeli, gospod poročnik? No, in zdaj ležim tukajle. Obleko mi je čisto uničil. Ne verjamem, da jo bom lahko še kdaj oblekla. Kaj menite?»

»Ne dvigajte se,« jo je miril policijski zdravnik, ki ji je medtem previl rano. »Izgu-

bili ste nekaj krvi, vendar rana ni huda, krogla vam je samo prebila del mišičja na levi roki. Imeli ste veliko srečo, gospa Hanleyeva.»

»Srečo!« se je divje zvala. »V vsem življenju nisem nikdar imela sreče. Najbolj nesrečen od vseh pa je bil dan, ko sem bila tako neumna, da sem se poročila z Miltonom.»

Zdravnik je pospravljaj svoje reči v torbo in gospa Hanleyeva je s sivimi očmi brez bleska pogledala poročnika, ki je držal telefonsko slušalko in nekaj šepetal vanjo. Ko jo je odložil in stopil k bolnici, je potegnil obraz v čudne gube, kakor človek, ki prinaša slabe novice.

»Zelo mi je žal, da vam moram sporočiti žalostno vest,« je začel in nerodno mencial. »Ampak patrolni voz je ustavil vašega moža nekje v predmestju. Seveda so mu dali znak, kakor zahtevajo predpisi. Žal pa ni hotel poslušati... Bojim se, da je mrtev.»

Mišice na obrazu so ji trznile kot valujoče morje, nad katerim piha močan veter. Zamislila je, ko pa je spet odprla oči, je bil njen obraz popolnoma miren.

»Ubogi Milton,« je vzdihnila. »Verjetno bi radi zdaj zvedeli kaj več o njem, kakšen človek je bil.»

Poročnik je prikimal. »Res je, gospa Hanleyeva.»

»No, Milton je bil v marsikaterem oziru tak kot so drugi ljudje, toda še nikoli nisem videla tako stiskaškega človeka. Naravnost neverjetno je, kako je divje pazil na vsak ficek.»

Verjetno sva se prav zaradi tega tako pogosto prepirala. Milton je bil tako skop, da si zadnjih šest let ni kupil niti para čevljev. Obleka, v kateri ga bodo zdaj položili v krsto, je stara najmanj devet let.

Hočete videti nekaj smešnega, gospod poročnik? Potem pogledajte v shrambo: Milton ima gotovo največjo zbirko staniolovega papirja v vsem mestu. Nabral je celo omaro vrvic in poln predal gumijastih obročkov.

Ne vprašujte me, kaj je hotel z vso to kramo, vendar preprosto ni mogel vreči proč nobene reči, naj je bila še tako malo vredna. Večjega skopuha kot Milton menda ni na vsem svetu.

No, naj bo, kakor hoče, kar naprej sva se prepirala. Seveda zmerom zaradi denarja. Poskušala sem shajati z njegovo borno tedensko

plačo, kakor se je pač dalo. Gotovo ni daleč naokoli nobene ženske, ki bi znala tako dobro kuhati iz ostankov jedi kot jaz. Kar se tiče mojih oblek, pa je tako že od nekdaj veljalo geslo: iz starega napraviti novo.

Verjemite mi, gospod poročnik, res sem se trudila, kolikor se je le dalo. Toda vsake kvatre enkrat pa sem le morala porabiti nekaj denarja za kak nakup. Končno pa vsaka ženska potrebuje od časa do časa nov klobuk ali plašč, če naj ima še sploh kaj od življenja.

Toda Milton tega enostavno ni hotel razumeti. Morda niti ni mogel, kdo ve. Vsekakor sva si bila večkrat hudo v laseh, ker mi je očital, da mečem denar skozi okno.

Enkrat sem bila po takem prerekanju tako besna, da sem vzela denar za gospodinjstvo za ves teden, bilo je kakih petdeset dolarjev, in sem nakupila, kar mi je pač prišlo na misel. Sampo zaradi kljubovalnosti, saj razumete. Domov sem se vrnila obložena s paketi. Kaj mislite kakšen obraz je napravil Milton? Kar penil se je od besa. Gotovo bi me začel obmetavati s posodo, ko ne bi bil preveč skop in se ne bi bal, da bo kaj razbil.

Od takrat me je kar naprej tako čudno od strani pogledoval. Kar pa se je zgodilo včeraj, mu je gotovo dalo še zadnjo spodbudo.

Priznati moram, da se dam lahko pregovoriti. In včeraj je prišel v hišo prodajni agent, ki mu je tekel jezik kot amaznan. Prodajal je sesalce za prah. Preden sem prav vedela, kaj delam, sem že podpisala pogodbo za nakup novega sesalca z vsemi posebnimi dodatki — za sto šestdeset dolarjev, plačljivo v majhnih obrokih.

Ko sem to zvečer priznala Miltonu, ni rekel niti besedice. Le tako čudno me je spet pogledal, prav kot me je zadnje čase že večkrat. Morate mi verjeti, gospod poročnik, nisem zasumila nič posebnega. Res ne. Samo čudila sem se, da mi spet ne pridiga, na kar sem se že navadila.

Moralo bi se mi zdeti sumljivo, da ni vzkipe. Opaziti bi morala, da je bila to le tišina pred nevihto. Toda bila sem tako vesela, da ni razsajal, da nisem premišljevala naprej. No, davi pa se je zgodila ta nesreča...

»Aha,« je zamrmral poročnik. »Zdaj mi je že marsikaj jasno, vendar pa še ne vse. Predvsem bi rad vedel, kaj neki je vaš mož iztrgal iz časopisa. Kakšno sporočilo ga je tako razburilo? Moral je biti nekaj posebnega, da je prišel na misel, da vas bo ubil.»

»Ne vem,« je enostavno odgovorila gospa Hanleyeva. »Zjutraj nisem prišla do časopisa.

Moralo je biti pač nekaj posebnega, da je bil Milton tako ves iz sebe.»

»Je časopis še tukaj?»

»Da, saj mora kje ležati.»

»Harry!« je poklical poročnik. In potem še enkrat: »Harry!« dokler ni mlad brkat policaj pomolil glavo skozi vrata. »Da, gospod.»

»Harry!« je ukazal poročnik. »Pobrsajte še po stanovanju in poiščite današnji časopis, iz katerega je košček iztrgan. Potem pa stopite do kioska na vogalu in kupite izvod iste številke. Primerjali bomo oba in tako bomo lahko ugotovili, kaj je Milton Hanley iztrgal iz časopisa.»

»Tako, gospod,« je rekel policaj in se lotil dela.

Cez pol ure je imel poročnik v rokah isti del časopisa.

»No, kaj je?» je radovedno vprašala gospa Hanleyeva.

»Mali oglas,« je odgovoril poročnik. »Objava trgovine športnih potrebščin. Glasi se takole:

IZREDNA PRILOŽNOST! Znižane cene revolverjev! Prej 18,85 dolarja, zdaj samo 9,95. Pohitite, dokler traja zaloga!

DOMISLICE

● Vsak človek se lahko zmoti, toda samo bedak vztraja v svoji zmoti. (Cicero)

● Vzrok poljuba ni tako silovit kot topovski, toda njegov odmev traja precej dlje. (Holmes)

● Ženskam se s poljubi dogaja tako kot nam s kozarci vina: eden pa že eden — dokler ne podležemo. (Lindner)

● Skromen je laže tisti, ki je nekaj naredil, kot tisti, ki ni nikoli ničesar naredil. (Graf)

● Narejena ponižnost je oholost. (Pascal)

● Ne želite, da bi bili povzdignjeni, preden niste veliki. (Beaumelle)

Ko se je zemlja tresla...

Očividci katastrofe poročajo iz Skopja

Skopje je doletela največja katastrofa v njegovi zgodovini — piše o svojih prvih vtisih iz porušenega mesta dopisnik »Politike«. Polovica mesta je porušena, ostale zgradbe pa so napokane ali teže poškodovane. Prizor, ki se nudi, je strašen. Več kot 200.000 prebivalcev mesta tava po ulicah. Z vseh strani je slišati klice na pomoč ljudi, ki so bili v posteljah, ko so potresni sunki stresli tla in jih nekaj trenutkov pozneje pokopali pod ruševinami. Prizor je zares grozljiv. Pred očmi se odpira prava puščava ruševin, na katerih stoji obupani ljudje pod strašnim dojmom bojazni, da se lahko tragedija ponovi. Ob vsem tem se zastavlja tragično vprašanje: koliko ljudi je našlo smrt pod ruševinami? Za sedaj niti približno ni mogoče povedati, koliko je mrtvih in koliko ranjenih. Boje se, da gre število enih in drugih v tisoče...

O strašnih dogodkih in osebnih doživljajih so očividci potresa dali izjave, ki nazorno kažejo, kaj vse se je dogajalo v tistih kratkih trenutkih, ko se je cvetoče mesto spremenilo v kup razvalin. Vendar so vse to le drobci tragedije, ki se je odigrala v Skopju.

Dve minuti pred potresom

Med prvimi očividci strahotnega potresa v Skopju, ki so prispeli v Beograd, sta bili tudi dve nemški turistki. Pod vtisom strahot, ki sta jih doživeli, sta obe še močno razburjeni pripovedovali, da sta stanovali v hotelu »Makedonija«, od koder sta odšli nekaj po peti uri zjutraj, da bi še pravočasno prišli na avto-bus, ki pelje na letališče. »Nista prišli niti dvajset korakov od hotela — pripoveduje ena od njih — ko se je zemlja začela tresi. Spustili sva se v tek in med begom sva videli, kako se je hotel rušil kot hiša iz lepenke. Stekli sva do trga v bližini kamnitega mostu. Med potjo sva se zaletavali v ljudi, ki so brezglavo prihajali na ulice, spotikali sva se in padali na tla. Potres je vrgel ljudi iz postelj, zato se skoraj nihče ni utegnil obleči. Z vseh strani so padala na nas okenska stekla in strešne opeke.«

»Če bi bili ostali še dve minuti v hotelu — pravi druga — bi bili morda tudi midve sedaj pod ruševinami. Ne vem, koliko časa sva ostali na trgu. Zavedava se le tega, da se je nenadoma spustil na nas neprodoren oblak prahu, tako da vsaj četrte ure nisva videli niti pred seboj. Ko se je oblak prahu razpršil, sva odšli proti avtobusu, ki naj bi naju odpeljal na letališče. Avto-bus je bil prazen, prekrit s prahom in opeko, ki se je zrušila nanj z okoliških hiš. Nisva vedeli, kaj bi. Odšli sva k železniški postaji. Na srečo sva poleg ruševin našli letalce in sterdese. Po polurnem čakanju smo prispeli na letališče. Stevardesa, ki je spremljala letalo, ni imela niti časa, da bi se oblekla; bila je zavita kar v rjuho.«

Vse mesto zavito v oblake prahu

Kapetan letala, ki je prvo krenilo iz Skopja in pristalo nekaj minut po osmi uri na beograjskem letališču, je pripovedoval: Ko smo se ob 5.15 pripravljali, da krenemo iz

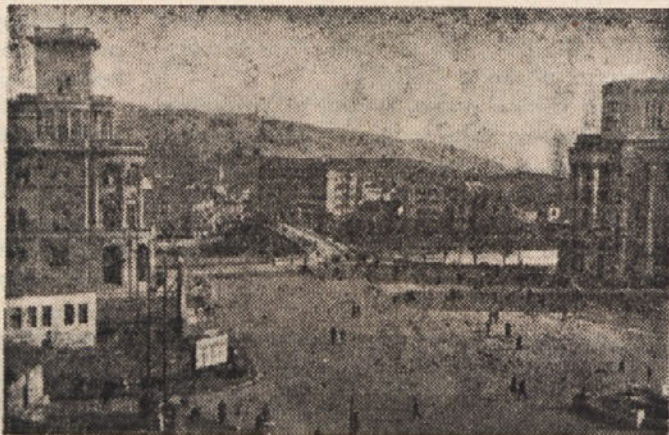
hotela pred poslovalnico JAT, se je streslo poslopje hotela »Invalid«, v katerem smo stanovali. Odpadati je začel omet. Odhiteli smo na ulico. Vse mesto je bilo nenadoma zavito v oblake prahu, na ulici je vladala velika zmeda. Meščani so prihiteli iz hiš, neobčleni, okrog nas je bilo že mnogo ranjenih. Na poti proti letališču smo šli mimo železniške postaje. Velika čakalnica je porušena, dosti drugih poslopij je zravnanih z zemljo. V splošni zmedbi smo odleteli proti Beogradu s potniki, ki so se zbrali na letališču, in tako morda ušli smrti pod ruševinami.

Zamajala se je zgradba

Dopisnik »Politike« v Skopju poroča: Ob prvem sunku sem bil na kirurški kliniki skopske bolnice. Ko mi je zdravnik nudil prvo pomoč, se je na nas vsul omet s stropa, potem pa se je zamajala vsa zgradba. Stekli smo k izhodu in tam se nam je nutil grozoten prizor. Z gornjih nadstropij klinike so skakali bolniki, ki jih je zajela panika. Mnogi so si polomili roke in noge.

Streha se je zrušila

»Z ženo sva že pred peto uro vstala — pripoveduje domačin iz Skopja — hčerki pa sta še spali. Ko sem odhajal iz kuhinje, se

Pogled na del Skopja pred potresom

je hiša stresla. Zavpil sem »potres« in odprl vrata. Le nekaj sekund kasneje pa se je začela hiša majati. Slišal sem tudi močan trusč. Sunk je zaprl kuhinjska vrata in v stanovanju so ostale žena in obe hčerki. Vrata sem skušal odpreti na silo, toda to mi ni uspelo. Takoj potem, ko so iz pritlične hiše zlezle skozi okno na dvorišče, se je zrušila streha.

Zgodilo se je tako hitro

Neka 71-letna upokojenka iz Skopja je šla zjutraj po mleko. Ko je hotela zapreti vrtna vrata, je videla, kako se je podrla njena skromna hišica. »Zgodilo se je tako hitro — je pripovedovala — in potem sem se zavedala, da je ostalo pod ruševinami vse. K sreči sem živela v hišici sama.«

Take in podobne zgodbe je slišati povsod. Srečne usode se prepletajo s tragičnimi. Ljudi, s katerimi so se še prejšnji večer pogovarjali, ni več; stanovanja in hiše, ki so jim bile dom, so jih pokopale.

Iščemo

- 1 maserko
- 2 kuharico
- 3 pomožni sestri
- 3 hišne nameštčenke

za sobe in postrežbo

Letna mesta. Osebo zavarovanje. Urejen prosti čas.

Ponudbe poslati na: Verwaltung des Solbad-Sanatoriums Rheinfelden (Aarg.) Schweiz.

Ta teden vam priporočamo:

Pesmi in pesniške zbirke

- Anton Aškerc: JADRANSKI BISERI, balade in romance slovenskih morskih ribičev, 156 str., pl. 15 šil.
- Simon Gregorčič: IZBRANE PESMI, 148 str., pl. 16 šil.
- France Prešeren: POEZIJE, 318 str., br. 17 šil.
- Ivan Minatti: S POTI, pesniška zbirka, 72 str., ilustr., ppl. 7 šil.
- Erna Muser: VSTAL BO VIHAR, pesniška zbirka, 142 str., ilustr., br. 13 šil.
- Fran Levstik: POEZIJE I—III, tri knjige skupaj 528 str., pl. 30 šil.
- Alojz Gradnik: HARFA V VETRU, pesniška zbirka, 300 str., ilustr., pl. 26 šil.
- Marička Žnidaršič: PESMI IZPOD SNEŽNIKA, 84 str., ilustr., pl. 9 šil.
- Valentin Vodnik: IZBRANE PESMI, 216 str., pl. 27 šil.
- Anton Aškerc: NOVE POEZIJE, 224 str., ppl. 14 šil.
- Oton Župančič: O DOMOVINA, pesniška zbirka, 100 str., pl. 30 šil.
- Milena Mohoričeva: SAMOTNI BREG, pesniška zbirka, 96 str., ilustr., ppl. 7 šil.
- Tone Pavček: SANJE ŽIVIMO DALJE, pesniška zbirka, 80 str., pl. 32 šil.
- Tone Seliškar: PESMI IN SPEVI, 152 str., pl. 16 šil.
- Branko Žužek: PADAJO ROŽNATI LISTI, pesniška zbirka, 64 str., ilustr., pl. 20 šil.
- Jože Udovič: OGLEDALO SANJ, pesniška zbirka, 164 str., ilustr., pl. 28 šil.
- Mila Kačičeva: NEODPOSILNA PISMA, pesniška zbirka, 80 str., ilustr., ppl. 8 šil.
- Pavel Golia: IZBRANE PESMI, 208 str., pl. 19 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.00 Za gospodinjstvo — 13.00 Pestro mešano — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 16.55 Kulturne vesti — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni športi — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 3. 8.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrh — 8.15 Koncertna ura — 14.15 Pozdrav nate — 15.50 Za filateliste — 16.15 Za letoviščarje — 16.30 Korški knjižni kotiček — 18.00 Gledališka in filmska kritika — 19.00 Sport — 20.15 »Beg iz seraja«, Salzburški slavnostni tedni.

Nedelja, 4. 8.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Popevke — 11.00 Dopoldanski koncert v zelenem — 12.45 Gledališka ogledala — 13.00 Operni koncert — 13.45 Korška lovka ura — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Skozi svet, skozi čas — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Veselo pelje, veselo igranje — 19.00 Sport — 20.10 Dve enadejanki — 21.18 Ob lepi modri Donavi.

Ponedeljek, 5. 8.: 8.15 Glasba mojstrov — 13.30 Male melodije avstrijskih komponistov — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Korški knjižni kotiček — 16.00 Glasba zale — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Iz tujih dežel — 20.30 Radijska igra — 21.15 Veselo pelje, veselo igranje.

Torek, 6. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Mladinska oddaja — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 17.00 Na obisku na Korškem — 18.00 Mesec dni deželne politike — 18.25 Če mene vprašate — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 »Steklenica«, mornarska balada.

Sreda, 7. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Komorna glasba — 15.00 Vesele počitnice — 15.15 Narodne pesmi in plesi — 17.00 Glasba, ki se nam dopade — 18.15 Pomoč vsakemu potrebuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Salzburške slavnostne igre: Orkestrski koncert.

Četrtek, 8. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Posebej za vas — 15.45 Korški avtorji — 18.00 Deželne kulturne vesti — 18.20 Oddaja zbornice kmelijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Korško-štajerska oddaja — 21.00 Zvenec alpska dežela.

Petek, 9. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Majhen jutranji koncert — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 17.00 Na obisku na Korškem — 18.00 Korška ljudska univerza — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Salzburške slavnostne igre: Solistični koncert.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00, 00.00.

Dnevne oddaje: 5.30 Dobro jutro — 6.10 Z glasbo v dan — 6.50 Pestro mešano — 7.10 Pestro mešano — 7.20 Jutranja glasba — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Pestro mešano — 14.50 Objave — 17.10 Kulturne vesti — 17.30 Reporter na poli — 18.00 Dobro razpoloženi — 19.00 Za otroke — 19.10 Pestro mešano — 19.20 Kaj slišite danes zvečer — 21.55 Sport

Sobota, 3. 8.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Baletna glasba — 9.30 Otroške pesmi — 9.45 Ti in žival — 10.00 Polelje, sonce in glasba — 11.00 Ljudstvo in domovina — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Agrarna politika — 14.40 Tehnični razgled — 15.15 Vsaka stvar ima dve strani — 16.00 Za delovno ženo — 16.30 Popevke — 17.40 Mednarodna radijska univerza — 18.30 Zabavne malenkosti — 19.35 Za prijatelja vrtnarstva — 20.00 Glasba zale, glasba zame — 20.30 »Dovolite, moje ime je Cox«, kriminalna serija — 21.05 Strauss igra.

Nedelja, 4. 8.: 7.05 Godba na pihala — 8.05 Igra nat v polnem vetru — 9.00 Operni koncert — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.20 Glasbena pestrost — 11.00 Salzburške slavnostne igre — 13.10 Za avtomobiliste — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.40 Ljudska glasba — 16.00 Glasba z vsega sveta — 18.00 Zname melodije — 18.35 Pariz in njegove zvezde — 19.10 Teden dni svetovnih dogodkov — 19.30 Melodija za nedeljski večer — 20.30 Salzburške slavnostne igre: Orkestrski koncert.

Ponedeljek, 5. 8.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polelje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske pesmi — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 15.00 Polelje, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Bayreuthske slavnostne igre — 22.15 Tisoč taklov plesne glasbe.

Torek, 6. 8.: 6.05 Preden odidele — 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polelje, sonce in glasba — 11.00 Ljudske pesmi — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Slavni glasovi — 14.10 Komorna glasba — 15.00 Polelje, sonce in glasba — 16.30 Življenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.40 Jezik in resnica — 17.50 Esperanto — 19.30 Zabavne viže — 20.00 »Eva« v opereti — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 7. 8.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polelje, sonce in glasba — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Polelje, sonce in glasba — 16.30 Koncertna ura — 17.40 Lepa pesem — 19.30 Vam v veselje, popevke — 21.10 Majhen večerni koncert.

Četrtek, 8. 8.: 6.05 Preden odidele — 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 10.00 Polelje, sonce in glasba — 11.00 Pesem in igra — 13.30 Zgodovina velikih opernih hiš: Državna opera v Hamburgu — 15.00 Polelje, sonce in glasba — 16.00 Maraka, dežela med včeraj in jutri — 16.30 Frederik Chopin — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Ljubezen v duhu in molu — 21.00 Problematika državne blaginje — 21.30 Majhen večerni koncert — 22.15 Plesna glasba iz Jugoslavije.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 3. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 4. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 5. 8.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporreda. Žena in dom. 10 minut za športnike — 18.00 Za našo vas.

Torek, 6. 8.: 14.15 Poročila, objave. Bolje je paziti, kot zdraviti se...

Sreda, 7. 8.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite zaigrano.

Četrtek, 8. 8.: 14.15 Poročila, objave. Iz ljudstva za ljudstvo.

Petek, 9. 8.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Aktualna repozitorij: »Olvoritev Korškega velesejma«.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.14, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Oddaja na središčnem valu 327,1 — 257 — 212,4 — 202 m UKV frekvenca 96,5 — 92,9 — 94,1 — 88,5 — 97,9 MHz

Dnevne oddaje: 4.00 Dobro jutro — 10.55 Vsak dan nova popevka — 11.00 Oddaja za voznike in potnike motornih vozil — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domači napravi za prijetno opoldne — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 19.00 Obvestila — 19.05 Glasbene razglednice — 19.30 Radijski dnevniki.

Sobota, 3. 8.: 6.30 Pregled športnih dogodkov za nedeljo — 8.35 Zabavni orkestri — 8.55 Počitniško popolnvanje — 9.10 Deset pianistov iz desetih dežel — 10.30 Orkester Slovenske filharmonije — 13.30 Melodije za razvedrilo — 14.05 Mario del Monaco v Verdijevih operah — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 Pittsburski simfonični orkester — 17.05 Gremo v kino — 17.50 Zabavni orkester vzhodnonemškega radia — 18.10 Skladbica za kratek čas — 18.45 Novo v znanosti — 20.00 Narodno-zabavna glasba — 21.00 Za konec tedna — ples.

Nedelja, 4. 8.: 6.30 Napotki za turiste — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Ša pomnite, favaršiji — 10.30 Pisano glasbeno nedeljsko dopoldne — 11.30 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Koncert pri vas doma — 14.15 Operni koncert — 15.15 Hammond orgle — 15.30 Sport in glasba — 20.00 Poslušalcem narodne in domače glasbe — 20.50 Športna poročila — 21.00 Galerija opernih likov.

Ponedeljek, 5. 8.: 8.05 Skladbe Emila Adamiča in Rada Simončiča za ženski zbor — 8.30 Godala v vedrem ritmu — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Narodne pesmi jugoslovanskih narodov — 12.45 Ruske narodne pesmi — 13.30 Zabavni kaleidoskop — 14.05 Morda si želite to poslušati — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Glasbene uganke — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Lepe melodije — 20.45 Kulturna kronika.

Torek, 6. 8.: 8.05 Iz Gluckovih oper — 8.35 Majhni zabavni ansambli — 8.55 Počitniško popolnvanje — 9.10 Majstri simfonije — 10.15 Ljubiteljem opernih melodij — 10.40 Vasilij Mir: Morska suita — 12.40 Iz Boitovega »Mefistofelea« — 13.30 Vedri zvoki — 14.05 Flavia, oboa, rog — 14.35 Voščila — 15.30 V terek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah — 18.10 Planinska oddaja — 18.45 5 knjižnega trga — 20.00 Prijubljene slovenske popevke — 20.20 Radijska igra — 21.23 Sereadni večer.

Sreda, 7. 8.: 8.05 Opera in balet — 8.55 Otroške razglednice — 9.10 Glasbena oddaja za cibicane — 9.25 Popevke — 10.15 Dva hrvatska skladatelja — 10.30 Clovek in zdravje — 10.40 Pesmi državljanske vojne — 12.45 godba na pihala — 13.30 Iz domačih oper — 14.05 Od polke do twista — 14.35 Iz klavirskih del Beethovna — 15.40 Amaterji pred mikrofonom — 17.05 Promenadni koncert — 18.10 Od skladatelja do skladatelja — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Rossinijeva opera »Seviljski brivec«.

Četrtek, 8. 8.: 8.30 Lola Novakovič in Predrag Gokjovič — 8.55 Počitniško popolnvanje — 9.10 Vesele počitnice — 10.15 Operni spored — 12.45 Pri ameriških skladateljih — 13.30 Plesni zvoki — 14.05 Prizori iz komičnih oper — 14.35 Voščila — 15.15 Zabavna glasba — 17.05 Komorna glasba iz radia Moskva — 17.26 Klavirske skladbe Modesta Musorgskega — 18.10 Turistična oddaja — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer.

Petek, 9. 8.: 8.05 Iz starejše slovenske glasbe — 8.30 Veliki zabavni orkestri — 8.55 Pianirski tednik — 10.15 Zvočna palela — 12.45 Poje zbor Slovenske filharmonije — 13.30 Pri jugoslovanskih skladateljih — 14.05 Zabavna glasba — 15.40 Francoski zbori izvajajo renesančne pesmi — 17.05 Dragulji iz opere — 18.10 Ob zabavnih melodijah — 18.45 Iz naših kolektivov — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 Godala za prijeten večer — 21.15 O morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

Sobota, 3. 8.: 19.00 »Kratki slik«, film — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 Iz dobe nemega filma — 20.30 »Sylvia«, balet — 23.00 Poročila.

Nedelja, 4. 8.: 15.15 Avtomobilske dirke v Nürnbergu — 17.00 Za otroke: Dva mlada detektiva — 17.30 Svet mladine — 18.55 Sedem dni časovnih dogodkov — 19.30 Pred premiero — 20.00 Poročila in športni komentar — 20.20 Veseloliga — 20.45 »Ljubim te«, komedija — 21.45 Poročila.

Ponedeljek, 5. 8.: 19.00 Aktualni šport — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 Z glasbo vse spel pride — 21.00 Znanje iz prve roke — 21.30 Poročila.

Torek, 6. 8.: 19.00 Leteča policija ISAR 12 — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 Nedelja v avgustu, vsakodnevne usode — 21.20 Poročila.

Sreda, 7. 8.: 17.00 Za otroke — 17.55 Za družino — 18.25 Pogled v deželo — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 »Beg iz seraja«, Mazarlova opera — 22.30 Poročila.

Četrtek, 8. 8.: 19.00 »Srečanja«, glasbena igra — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 »Prisrčno vaš Peter Kraus« — 20.30 Mesni pogovori — 21.35 Poročila.

Petek, 9. 8.: 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Poročila — 19.45 Cas v sliki — 20.00 »Savražnik«, film — 22.00 Poročila.

Stara vpeljana trgovina kurilne in pre-zračevalne stroke išče

tehnike za kurjavo

za samostojno obdelavo od projektov do izvedbe. Nudimo prijetno delovno vzdušje, času primerno plačo, 5-dnevni delovni teden, bolniško in preskrbovalna zavarovanja. Le izkazano dobre interese prosimo, naj se zgledajo pri Firmi ISENSCHMID, Heizung - Lüftung, Kehlmatzstraße, Küsnacht a. Rigi, (Schweiz)

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec - Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rada Janežič, odgovorni urednik: Lavra Polončnik. — Tiska založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: Celovec - Klagenfurt 2, Postflach 124.